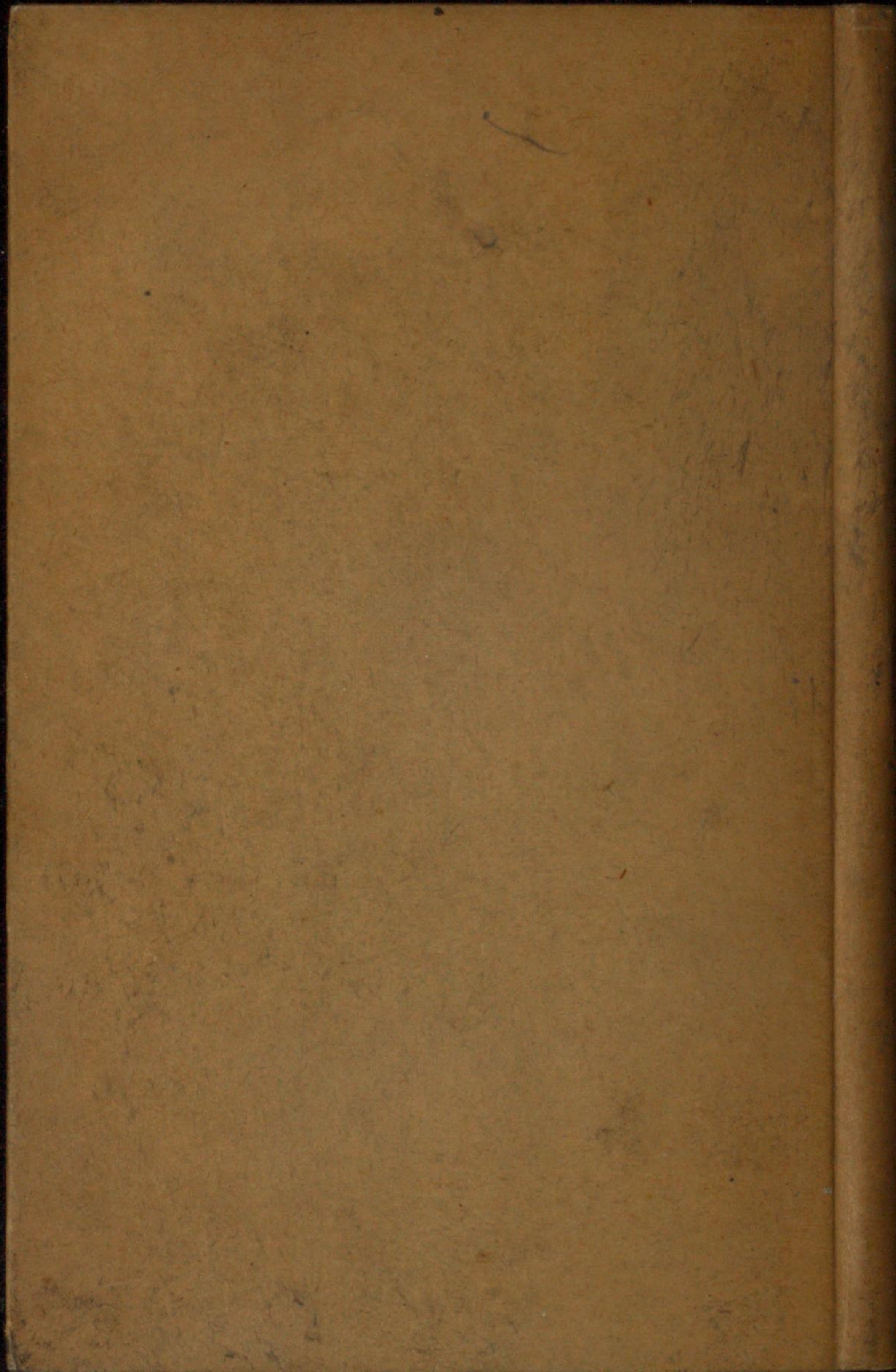

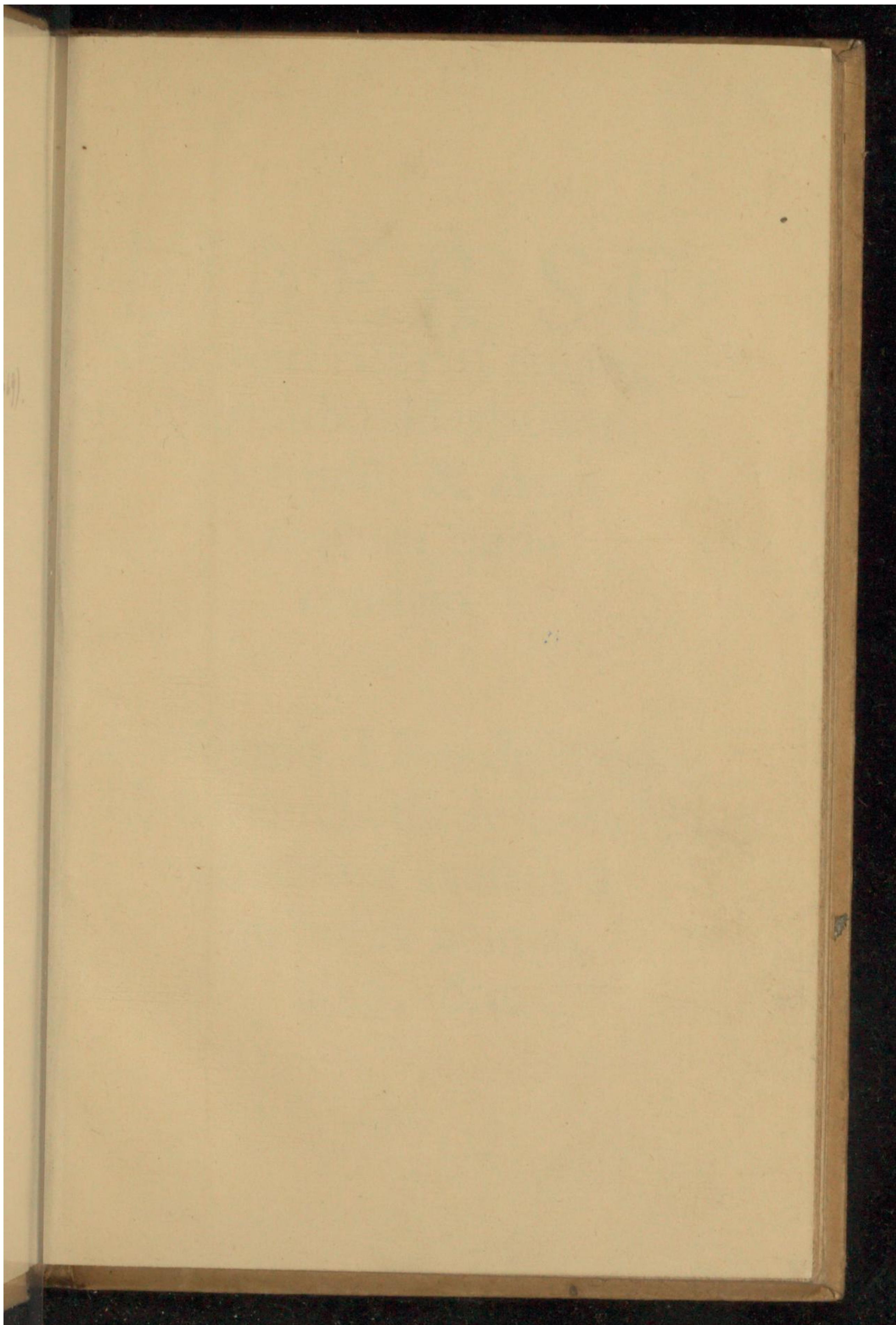

Albertus Magnus.

Nicht bei Ferguson (15: Amsterd. 1669).

LIBER SE-
cretorum Alberti magni, de virtutibus Herbarum, Lapidũ & Animalium quorondam.

Eiusdemq́; Liber de mirabilibus mundi, etiã de quibusdã effectibus causatis à quibusdã animalibus. &c.

De virtutibus quarundam herbarum

Ristoteles Princeps philosophorum vult pluribus in locis, quòd omnes scientia de genere bonorum est. Veruntamen enim operatio aliquando bona est, aliquando mala: prout scientia mutatur ad bonum & ad malum finem ad quem operatur. Ex quo concluduntur duo: quorum vnum & primum est, quód scientia magicalis non est mala. Nam per eius cognitionem potest euitari malũ, & prosequi bonum. Concluditur etiam secundũ, quód ex quo effectus laudatur propter finẽ. Atque vituperatur etiam finis scientiæ, quando non ordinatur ad bonum, vel ad virtutem. Ex hoc sequitur, quòd scientia vel operatio aliquando bona est, aliquando mala. Quia igitur magicalis scientia seu cognitio bona est, vt præsuppositũ est: & mala aliquantulum existit in speculatione rationum, & in speculatione naturalium, secundum quòd ab antiquis auctorib. examinaui & percepi, imò & egomet Albertus, vt in pluribus veritatem inueni, & veritatem suppono, quo ab aliquo ex Chyrandris libro, & libro Alchorat. Primò narrabo de quibusdam herbis, Secundò de quiqusdam lapidibus, Tertiò de quibusdam animalibus, & virtutibus eorundem.

Elitropia	Vrtica	Virga pastoris
Celidonia	Prouinca	Nepta
Lingua canis	Iusquiamus	Lilium
Viscus quercinus	Centaurea	Saluia
Verbena	Melisophylos	Rosa
Serpentina.		

¶ Prima herba apud Chaldæos vocatur Ireos, a-

pud Græcos Matuchiol, apud Latinos Elitropia. Cuius interpretatio dicitur ab elyos, quod est sol, & tropos, conuersio, quia conuersa est ad solem. Huius autem virtus mirabilis est: quia si ista colligatur sole existēte in Leone, in Augusto, & inuoluatur in lauri folio, & simul addatur dens lupi, & feratur: nullus contra ferentem poterit habere vocem loquendi, nisi verba pacifica. Et si enim aliquid furetur & in nocte sub capite suo ponat, videbit furem & omnes eius conditiones. Et iterum, si prædicta ponatur in aliquo templo vbi sunt mulieres, quarum connubium parte sui frangatur, nunquam poterunt exire de templo, nisi deponatur. Et hoc vltimum probatum est, & verissimum.

Secunda herba vocatur à Chaldæis Royb, à Græcis Oleribus, à Latinis vel Gallicis vrtica nuncupatur. Hanc herbam tenens in manu cum mille folio, securus est ab omni metu, & ab omni fantasmate. Et si id ponatur cum succo semperuiuæ, & vngatur manus, & residuum ponatur in aqua, & aquam intret vbi sunt pisces: ad manus eius congregabuntur, & etiam ad piscellum. Et si extrahatur, statim resiliūt ad loca propria vbi erant prius.

Tertia herba à Chaldæis Lorumborot dicitur: à Græcis Allomot: à Latinis Virga pastoris. Herbā hāc accipe, & cum succo mandragoræ distempera, & da cani vel alteri animali, & impregnabitur in suo genere, & habebit fœtum in suo genere. De quo fœtu si accipiatur dens maxillaris, & intinguatur in cibo vel potu, omnes qui inde potabunt, mox incipient bellum, & cū volueris delere, da ei succum amantile.i. valeriæ, & fiet statim pax inter eos sicut prius.

Quarta herba à Chaldæis Aquilaris dicitur, quia nascitur tempore quo aquilæ faciūt nidos suos, à Græcis dicitur Valis, à Latinis Celidonia. Ista herba tempore quo hyrundines faciunt nidos suos nascitur, quo etiam aquilæ. Hanc herbam si quis cum corde talpę ha

 bucrit,

buerit, deuincet omnes hostes, omnes causas, & omnes lites remouebit. Et si prædicta ponatur super caput infirmi, si debet mori statim cantabit alta voce, si non, lachrymabit.

Quinta herba a Chaldæis Iterisi dicitur, a Græcis Vorax: a Latinis Prouẽtalis vel Prouinca. Illa enim puluerizata cum vermibus terræ circunuolutis, & cum semperuiua, amorem inducit inter virum & vxorem, si vtatur illo in cibarijs. Et si compositio istorum cũ aliquantulo sulphuris ponatur in stagno vbi pisces sunt, omnes morientur. Et si ad os bubali ponatur, statim crepabit per medium: & hoc experimentatum est a modernis. Si iterum dicta confectio ponatur in igne, statim conuertetur in liuidum colorem.

Sexta herba a Chaldæis vocatur Bieith, a Græcis Retus: a Latinis Nepta. Hanc herbã accipe, & misce cum lapide inuẽto in nido vpupę auis: & frices ventrẽ alicuius animalis, & impregnabitur, & habebit fœtum in suo genere nigerrimũ. Et si eis ponatur ad nares, statim à terra cadent velut mortua, post modicum vero spacium curabuntur, si prædictum compositũ in vase apum ponatur, nunquam fugient, sed ibi congregabuntur apes, & si apes submergantur, & quasi moriãtur, & in confectione prædicta ponantur, post modicũ temporis, vt per spacium vnius horæ, recuperabunt vitam. Nam & illud proportionatur, qualitati deperditę, & signum ad hoc est, quòd si muscæ submersæ in cineribus tepidis ponantur, post modicum spacium vitam recuperabunt.

Septima herba a Chaldæis Algeil, a Græcis Orũ à Latinis lingua canis nuncupatur, Herbam hanc cum corde raniculæ & eius matrice pone vbi vis, & post modicum temporis congregabuntur omnes canes totius villæ, & si prædictam herbam sub pollice pedis habueris, omnes canes obmutescent: nec poterunt latrare, & si prædictum in collo alicuius canis posueris, ita

quòd

quòd non poſsit ore attingere, ſemper vertetur in circuitu ad modum volubilis rotę, donec cadet in terram velut mortuus, & hoc eſt expertum noſtro tempore.

¶ Octaua herba à Chaldæis Manſeſà, à Græcis Vētoſin, à Latinis vel Gallicis Iuſquiamus dicitur. Hãc herbã accipe, & miſce cũ realgalis & hermodactilis & pone in cibo canis rabidi, & ſtatim peribit; & ſi ſuccũ eius cũ ſupradictis poſueris in cipho argēteo, minutiſsimé frãgetur. Et ſi ſupradictũ cum ſanguine leporis iuuenis cõmiſcueris, & in pelle leporis conſerues, omnes lepores congregabuntur ibidem, donec remotum fuerit.

¶ Nona herba à Chaldæis Augo, à Græcis Amala, à Latinis Lilium. Si hanc herbam ſole exiſtente in Leonis ſigno collegeris, & cũ lauri ſucco commiſcueris, deinde ſub fimo tempore aliquo ſuccũ illum poſueris, fient vermes. De quibus ſi fiat puluis, & ponatur circa collum alicuius, vel in veſtimentis ſuis, nunquam dormiet, vel dormire poterit, quouſque depoſitum fuerit. Et ſi prædictum ſub fimo poſueris, & de vermibus inde naſcentibus aliquem vnxeris, ſtatim inducetur ad febrem, & ſi prædictum ponatur in vaſe aliquo, vbi ſit lac vaccę, & cooperiatur de pelle alicuius vaccæ vnius coloris, omnes vaccę amittēt lac ſuũ, & hoc maximé expertũ eſt tēpore nr̃o á quibuſdã ſortilatoribus.

¶ Decima herba á Chaldæis dicitur Luperax, á Græcis Eſiſena, à Latinis viſcus querci, & creſcit in arboribus tranſforata arbore. Hæc herba cum quadam alia herba quæ dicitur Marteong, id eſt, ſilphiũ, vt ſcribitur in lingua tetuonica, oẽs ſeras aperit. Et ſi prædctũ compoſitũ in ore alicuius ponatur, & cogitetur de aliquo, ſi debet accidere, corde infigitur, ſi autē non, corde reſilit Sed ſi prædictũ ad arborē ſuſpendatur cũ ala hyrundins, ibi congregabũtur aues bene per quinque miliaria, Et hoc vltimum tempore meo eſt expertum.

¶ Vndecima herba à Chaldęis Iſiphilō dicitur, à Gręcis Orlegō, à Latinis Cētaurea vocat̃. Hãc autē herbã

dicunt

dicũt magi haberẽ mirabilẽ virtutẽ. Si enim adiũgatur cũ sanguine vppupę fœmellę, & ponatur cũ oleo in lucerna, omnes circũdãtes credẽt se esse magos, ita ꝙ vnꝰ altero credet ꝙ suũ caput insit in cœlo, & pedes in terra. Et si prędictũ ponat̃ in igne, stellis lucẽtibus, videbitur quòd stellę currãt ad inuicẽ & debellẽt. Et si iterũ prędictũ cataplasma ponatur ad nares alicuius, præ timore quem habebit, fugiet vehemẽter. Et hoc expertum est

¶Duodecima herba à Chaldæis Colorio, vel colorico, à Græcis Clamor, à Latinis Saluia cõmuniter est nũcupata. Hæc autẽ herba putrefacta sub fimo in vase vitreo, procreat quendã vermẽ vel auem, habentẽ caudã in modum merulæ, de cuius sanguine si tãgatur aliquis in pectore, amittet sensum per quindenã & vltʳa. Et si prædictus serpẽs cõburatur, & ponatur cinis in igne, statim fiet iris tonitrui horribilis. Et si prædictꝰ puluis ponatur in lãpade, & accẽdatur, videbitur quòd tota domus serpẽ. repleatur. Hoc expertũ est à modernis.

¶Decimatertia herba à Chaldæis Olphanas, á Græcis Hiliorĩo, á Latinis Verbena dicitur. Hæc herba (vt referũt Magi) collecta Sole existente in signo arietis & coniecta cũ grano peoniæ vnius anni, caducos à malo morbo curat. Et si ponatur in terra pingui, post octo septimanas generabũtur vermes, q si aliquẽ tetigerint, statim morietur. Et si prædictũ ponatur in columbario, oẽs columbæ congregabuntur ibi. Et si puluis illorum in sole ponatur, videbitur quòd Sol sit liuidius. Si autẽ puluis ponatur in loco vbi homines habitãt vel iacent inter duos amantes, statim fit lis vel malicia inter eos.

¶ Quartadecima herba á Chaldæis Celayos dicitur, á Græcis Casini, á Latinis Melisopholos: de qua Macer floridus facit mẽtionem. Hæc autem herba collecta viridis, & coniecta cũ succo cypressi vnius anni posita in pulmento, facit pulmentum videri plenũ vermibus. Et deferentem facit esse benignum & gratiosum, & aduersarios deuincere. Et si prædicta herba ligetur collo

 bouis,

bouis sequetur te quocunq; ieris. Et si prædicto succo corrigiam miscueris, & de tertia parte sudoris hominis ruffi, & de subasellis, statim increpabit per medium.

¶Quintadecima herba á Chaldeis Eglerisa: à Græcis Ysaphinus: à Latinis rosa dicitur, & est herba cuius flos est notissimus. Accipe granum eius & granum sinapis, & pedem mustelæ: hæc suspende in arbore, & de cætero non fructificabit. Et si prædictum ponatur circa rethe, cõgregabũtur ibi pisces. Et si magaris mortuum fuerit, & in conmixtione prædicta ponatur per dimidium diem, licet tamen non acquiritur, recuperabit vitam. Et si puluis prædictus ponatur in lampade, & postea accendatur, omnes videbuntur nigri ad modum sathanæ. Et si puluis prædictus admisceatur cum oleo oliuæ, & cũ sulphure viuo, & de hoc vngatur domus sole lucente, ipsa tota videbitur inflammata.

¶ Sextadecima herba á Chaldæis Cartullin, á Græcis Quinquefolium, à Latinis Serpẽtina vocatur Hæc herba apud nos satis est nota. Hæc autem herba cum folio trifolij inhumata, generat serpentes rubeos & virides, de quibus si fiat puluis, & ponatur in lampade ardente, videbitur ibi copia serpentum. Et si sub capite alicuius ponatur de cætero non somniabitur sibi.

Modus autem operandi omninm prædictorum est, vt effectus bonus fiat in planeta bono, & malus in malo. i. in horis & diebus eorum.

VIrtutes herbarum septem sunt secundum Alexandrum Imperatorem: & has quidem virtutes habuerunt ipsa ab influentia Planetarum. Contingit autem vnamquamque percipere virtutẽ suam á superioribus naturalibus.

¶ Prima autem herba Saturni, quæ Affodilius dicitur. Succus eius valet ad dolorem renum & tibiarum. Edatur patientibus dolorẽ vesicæ, radix eius cocta parum. Et dæmoniaci vel melancolici ipsam deferunt in intheo mundo, & liberãtur: nec dæmonẽ in domo patitur

titur

titur esse, et si ibidem fuerint produçẽtes dentes pueri, & eam ferant, sine dolore eos producent. Et est bonũ, vt homo deferat secum de nocte radicem, quia non timebit neque lædetur ab alijs.

¶Herba secunda solis dicitur Poligonia vel Coraigiola. Hæc enim herba nomẽ suscipit a sole: nam est multũ generans, sic enim & hæc herba est multos faciens modos. Hanc quidem herbam alĳ appellarũt Alchone, quæ est domus solis. Hæç enim herba sanat paßiones cordis, & stomachi. Qui attingit hanc herbam, habet virtutem a signo suo siue planeta. Si quis autẽ succum bibit, facit eum multũ coire. Et si quis deferat radicem eius, curat paßiones oculorum. Et si antequam aliquã habuerit paßionem portauerit secum, non superniet ei paßio oculorum. Iuuat etiam freneticos si eam secum deferunt in locis.i. in pectore. Iuuat etiam periplomonicos, & façit eis bonum anhelitum, & facit etiam ad fluxum sanguinis melancolici.

Herba tertia lunæ Chynostates dicitur. Succus eius purgat exacerbationes stomachi, thoracis, & castoreum, quia ostendit se esse herbam lunæ. Flos autẽ huius herbæ purgat splenes magnas, & curat ipsos, quia ista crescit, & decrescit sicut luna. Valet ad obtalmiam, & facit acutũ visum, & valet contra sanguinem oculorum. Si radicem eius tritam ponis super oculum, mirabiliter visum clarificat, quia lumen oculorum propinquatum mysticũ substantiæ lunæ est. Confert etiã malum stomachum habentibus, qui non poßunt cibũ digerere, bibendo succum eius, amplius valet habentibus scrophulas.

Herba quarta Arnoglossa dicitur. Radix huius herbæ valet contra dolorem capitis mirificé, quoniam opinatur esse domus martis aries, quæ est caput totius mundi. Valet etiam contra malas consuetudines testiculorum & vlcera putrida & sordida, quia domus est scorpio, quia pars eius retinet sperma.i. semen, quod

venit contra testiculos. Valet etiam succus eius dissentericis & emopotoicis, & a vitijs emorroidarum & stomachis purgat eam bibentibus.

¶ Herba quinta mercurij dicitur Pentaphilon, a quibusdam Petadactilus, ab alijs sępe declinam, a quibusdā Calipendalo. Radix huius herbæ sanat plagas & duriciem trita & emplastrata. Amplius scrophulas diluit velociter, si succus eius bibatur cum aqua. Sanat etiam farigos, & passiones pectoris siue dolores, si succus eius bibatur. Soluit etiam dentium dolores, & si succus eius in ore teneatur, omnes oris curat passiones. Et si quis secum deferat, opus dat & auxilium. Amplius si quis vult a rege vel a principe petere aliquid, copiam dat eloquentiæ si secum eam habeat & obtinebit quod voluerit, videlicet etiā in lithiasi, & disuria succus ei⁹ habitus.

¶ Herba sexta Iouis dicitur Acharon: a quibusdam Iusquiamus. Radix eius posita super bubones, eos dispergit, & obseruat locum a flegmone. Si quis eam portauerit antequam ei passio superueniat, nunquam bubonem habebit, Confert etiam radix eius podagra, dū ponitur trita super locum patientis. Et hæc quidem operatur virtute illorum signorum habentium pedes, vel habentium aspectum super pedes, & succus eius si bibatur cum melle, cum mellicrato, confert doloribus epatis, & omnibus eius passionibus : quoniam Iupiter tenet epar.

Similter confert volentibus multum coire. Et est vtilis vt eam deferant secum volētes diligi á mulieribus Facit enim deferentes lætos & delectabiles.

¶ Septima herba veneris dicitur Pisteriō, á quibusdā Hyeroborá.i.herba columbaria & Verbena .Radix huius herbę posita super collū, sanat scrophulas & parocidas & bubones colli & staphilion.i.vrinæ distillationē & ysmō, si ponatur emplastrū, & est cōparatum passionibus istius loci. Sanat etiā fungas.i.scissuras & cōdilomata.i. duricies quę nascuntur in ano, & emorroidas

oidas. Si ſuccus eius cum melle in aqua cocta bibatur, ſubtileat ea que ſunt in pulmone. Et facit bonum anhelitum, nam detinet pulmonem. Valet etiam multum in affrondiſſa: i. coitu: quia ſuccus eius auget multum ſperma, cū quis vult coire addit ad deſideriū eius, & maior virtus ipſius herbæ eſt, quia ſi quis eam portauerit, eſt multum potens in coitu. Veruntamen non teneat aliquid aliud niſi ad iſtam herbam tantum. Si quis ponat eam in domo vel vinea vel terris, abundanter habebit redditus. Amplius radix ipſius valet omnibus illis qui volunt plantare vineas vel arbores. Et infantes portantes ipſam erunt bene diſciplinati & amātes doctrinam, & erunt læti & gaudioſi. Confert etiam poſita in purgationibus, & repellit dæmones omnes.

¶Prædictas tamen herbas á vigeſimo tertio die lunę vſque ad trigeſimum incipiēdo collectionem ipſam leuare á Mercurio per totam horam dierum euellendo fac mentionem paſsionis, vt rei ſcilicet nomina paſsionem vel rem propter quam ipſam colligis, & ipſam accipe herbam. Loca tamen ipſam ſuper frumentum vel ordeum, & ea vtere ad opus tuum poſtea.

Incipit liber secundus.

De virtutibus lapidum quorundam.

VM iam dictum sit de virtutibus herbarũ quorundam & de modo agendi. Nunc in præsenti capitulo dicendum est de lapidibus quibusdam & eorum effectibus.

Et æqualiter possunt accipi mirabilium opera.

Magnes	Corallus	Lipercol
Obtalmius	Cristallus	Vrices
Onix	Crisolitus	Lazuli
Feripendamus	Elotropia	Smaragdus
Silonices	Epistrites	Iris
Topacion	Calcedonius	Balesia
Medo	Celidonius	Baleriates
Mephytes	Bagates	Draconices
Abaston	Bena	Echites
Adamas	Istmos	Terpistre
Agathes	Cabices	Iacinctus
Alectorius	Crisolitus	Orites
Esmundus	Beratidem	Saphirus
Amaristus	Nicomai	Sannus

Berillus Quiriti Celonytes Radianus.

Si vis scire vtrum mulier tua sit casta. Accipe lapidem qui Magnes vocatur, est autem ferruginei coloris & inuenitur in mari Indico: & aliquando in partibus Theutoniæ in illa prouincia quæ Francia Orientalis vocatur. Suppone ergo lapidem hunc capiti mulieris, & si casta est, ipsa maritum amplexabitur, si autem non, statim cadet á lecto. Ad hoc autem si lapis iste ponatur super carbones in quatuor angulis domus. Dico tritus & super carbones sparsus dormientes fugient ædes & relinquent totum: & tunc possunt fures respicere totum quod volunt.

Si vis fieri inuisibilis. Accipe lapidem qui dicitur

Ob-

Obtalmius, & inuolue in folio lauri, & dicitur lapis Obtelinicus, cuius color non nominatur: nam multorum colorum est hic, & est talis virtutis, quod visus circunstantium exerceat vel abortat & ideo vocatur pronus latronum. Constantius autem pugno clauso reddebatur per eum inuisibilis.

¶ Si vis incitare tristicias, timores & fantasias terribiles atq; lites. Accipe lapidem qui vocatur Onix, qui est nigri coloris, & inuenitur melius genus eius repletũ albis venis, & venit de India in Arabiam, & si collo vel digito suspendatur, excitat statim tristicias in homine & terrores, & etiam lites, & hoc apud modernos est expertum.

¶ Si vis comburere manus alicuius sine igne adhuc & fugare areticam, accipe lapidem qui vocatur Feripẽdamus qui est flaui coloris, qui si suspendatur collo alicuius curat areticam, & iterum si lapis iste fortius stringatur, statim adurit manum, & ideo leuiter & suauiter vult palpari.

¶ Si vis accendere animum alicuius ad gaudia, & eius ingenium acuere. Accipe lapidem qui Sylonites vocatur, & nascitur in gremio testudinis indicæ: & esse varium dicitur albo rubeo purpureoq; colore. Alij dicunt hunc esse viridem, & in Persiæ partibus inueniri. Et dicũt etiam philosophi antiqui, quod si gustetur, cõfert præsentiam quorundam futurorum. Si sub lingua ponatur præcipuè prima luna, vna hora tantum habet virtutem. Ideo autem luna existente decima habet hãc virtutem, in prima hora vel decima. Motus autem ordinis quod cum est sub lingua, si cogitetur de aliquo negocio vtrum debeat fieri an non. Si fieri debet, cordi tenaciter infigitur, ita quod auelli non potest: si autẽ non cor ab ipso resilij. Dixerunt etiam philosophi quod curat pusicos & debiles.

¶ Si vis vt aqua buliẽs statim exeat manu immissa, accipe lapidem qui Topasion vocatur, à Topasi insula,

vel quia auri similitudinẽ protendit, & sunt duæ species Vna est omnino similis auro, & hæc est preciosior. Alia species est crocia, magis tẽsibilis coloris quã sit aurum & hæc est vtilior. Expertũ autẽ est in nostro tẽpore, quòd si in aqua bulliẽte mittatur, defluere facit, quod statim manu immissa extrahitur, & hoc fecit vnus de fratribus nostris Parisijs. Valet etiã contra emothicã & stimaticam vel lunaticam passionem.

¶ Si vis excoriare cutem manus tuæ vel alteri9, accipe lapidem qui vocatur Medora, á Medorum regione. Et sunt duæ species, niger, & viridis.

Diciur ab antiquis philosophis & modernis, quod si lapis qui niger est, frangatur, & in aqua calida resolutus fuerit, & aliquis manus suas in aqua illa lauerit, statim excoriabuntur.

Et si quis ex ea biberit, peribit statim vomendo omni cera remota & auxilio.

Dicunt etiam philosophi, quod valet contra podagram & oculorum cæcitatem, & quod oculos læsos & debiles fouet.

¶ Si vis vt aliquis non sentiat dolorẽ, nec crucietur, Accipe lapidẽ qui dicitur Mephytes à ciuitate quæ dicitur Mephis, & hic lapis est talis virtutis, vt dicit Aaron & Hermes, quòd si teratur & aqua misceatur & detur potari illi qui deberet vri vel aliquos cruciatus pati: tãtam inducit ille potus insensibilitatem, quòd non sentiat patiens pœnam neque cruciatum.

Si vis ignem perpetuum inextinguibilem facere. Accipe lapidem qui Abaston dicitur, & est coloris ferrei, & quamplurimum in Arabia reperitur.

Si enim lapis ille accendatur nũquam poterit extingui, eó quòd habet naturam lanuginis quæ pluma Salamandris vocatur cum modico humidi vnctuosi pinguis inseparabilis est ab ipso, & id fouet ignem accensum in es.

¶ Si vis deuincere hostes, accipe lapidem qui nuncupa

tur

tur Adamas, & est coloris fulgētis durissimus ita quod non potest frangi nisi sanguine hirci, & nascitur in Arabia vel Cipro. Et si sinistro lateri alligetur, valet contra hostes & in saniam & in domitas bestias & venenosas & feros homines, & contra iurgias & rixas, & contra venena & in cursus fantasmatum & quidam vocant eum Dyamantem,

¶ Si vis cuncta pericula euitare & cuncta terrena, & habere vires cordis, accipe lapidem qui. Agathes dicitur, Et est niger habens venas albas. Est alius eiusdem speciei similis colori albo.
Et tertium nascitur incerta insula habens venas nigras.
Et id facit vincere pericula, & confert vires cordibus, & facit hominem potentem, placentem, iocundum, & iuuat contra aduersa.

¶ Si vis impetrare aliquid ab aliquo. Accipe lapidem qui Alectorius dicitur, & est lapis gallinaceus vel galli, & est albus vt Cristallus. Et extrahitur de ventriculo galli vel gallenacei, postquam fuerit castratus vltra annum quartum. Et vt quidam dicunt post annum extrahitur de gallo decrepito, & ad quantitatem fabæ extat.
Ventrem gratum reddit & constantem.
Et sub lingua acceptum, sitim extinguit.
Et hoc vltimum tempore nostro expertum est, & subtiliter percepi.

¶ Si vis deuincere bestias, & omnia somnia interpretari, & de futuris prophetizare.
Accipe lapidem qui Esmundus dicitur, vel Asmadus, varij coloris est, omne venenum extinguit, & facit vincere aduersarios, & prophetisationem dat.
Et interpretationem omnium somniorum, & ænigmata intelligere facit.

¶ Si vis habere bonum intellectum, sensibilia, & non posse fieri ebrius. Accipe lapidem qui Amatistus dicitur, & est purpurei coloris, & melior nascit In India,

& valet

& valet contra ebrietatem, & bonum in scibilibus confert intellectum.

¶ Si vis deuincere hostes, & fugere lites. Accipe lapidem qui vocatur Berillus, & est pallidi coloris, lucis transparentis vt limphæ. Fer tecum & vinces omnes lites & hostes fugabis, redditq; inimicum mitem. In moribus efficacem reddit potestatem: sicut dicit Aaron: etiam dat bonum intellectum.

¶ Si vis diuinare de futuris. Accipe lapidem qui vocatur Celonytes, & est purpurei varijque coloris. Et inuenitur in capite testudinis. Si quis autem hunc lapidẽ sub lingua gestauerit, diuinabit & prædicet futura. Veruntamẽ non habet virtutem, nisi lucens prima cũ fuerit accẽsa, & crescens monoytes in vltima descendẽte. Sic vult. Aaron de virtutibus herbarum & lapidum.

¶ Si vis pacificare tempestates, & flumina pertransire Accipe lapidem qui vocatur Corallus, & est rubeus, aliusq; albus. Et expertum est quód statim restringit sanguinem, & portantis pellit stultitiam, & perhibet sapientiam, & hoc á quibusdam tempore nostro expertũ est. Valet contra tempestates & pericula fluuiorum.

¶ Si vis accendere ignem. Accipe Cristallum, & pone sub iuxta circulum solis, id est contra solem, & appone iuxta aliquid combustile, & statim lucente sole calido, eliciet ignem, & si cum melle potatur, lac dabit.

¶ Si vis acquirere sapientiam, & fugere stultitiam. Accipe lapidem qui vocatur Crisolitus, & est lucidæ viriditatis, positus in auro pellit stultitiã, & sapientiam confert.

¶ Si vis vt sol appareat sanguineus. Accipe lapidem qui Elitropia dicitur, & est viridis, similis quasi smaragdo, et est respersus sanguineis guttis. Hanc elitropiam appellant nigromantici proprio nomine gẽma Babylonicum. Quód si vngatur succo herbæ eiusdem nominis, & in vas plenum aqua mittatur, facit videri solem sanguineũ, sicut si videretur eclypsis Cuius causa

est,

est, quòd totam aquam ebulire facit in nebulam, quæ inspissando aërem, impedit solem videri, nisi quasi rubeum in spisso colore, post modicum recedit illa nebula, rotando quasi per guttas pluuiæ. Oportet autem ad hoc vt hoc fiat, quòd, fit quoddam carmen sacrum cũ quibusdam caracteribus, & sicut accepti principes sic diuinando quædam prædicant, propter quod templorum pontifices isto lapide maximè vtebantur in festis idolorum. Etiam gestatum hoc reddit hominem bonæ famæ & incolumen longæ vitæ. Dicitur autem à philosophis antiquis, quod vnctus herba sui nominis, vt prædiximus, pollet virtute, & inuenitur pluries in Ethiopia, Cipro, India.

¶Si vis refrigerare aquam bulientem quæ stat super ignẽ. Accipe lapidem qui Epistretes dicitur, qui in aqua oppositus oculo solis, radios solis igneos emittit. Et dicitur ab antiquis philosophis & à modernis, quòd si ponatur in aqua buliente, statim cessabit ebulitio, & post modicum refrigescet, & est lapis rutilans & rubicundus.

¶Si vis effugere illusiones, omnesq; fantasias, & omnes causas vincere. Accipe lapidem qui Calcedonius dicitur, & est pallidus, fuscus, & aliquátulum obscurus. Si hic proferatur, & cum virtute lapidis qui Sinerip dicitur, collo suspendatur, valet contra omnes fantasticas illusiones. Et facit vincere omnes causas contra aduersarios vtriusq; corporis conseruat. Hoc vltimum expertum est moderno tempore.

¶ Si vis esse gratus & placens. Accipe lapidem qui Celidonius dicitur, & ex eo est niger& rufus: & de ventre hyrundinum extrahitur. Rufus inuolutus panno lineo, vel corio vitulino sub sinistra ascella portatus valet contra insaniam & antiquos morbos & languores, contra litargiricam passionem, & contra epidimiam. Euax refert quòd iste lapis hominem facit facundum, & gratum & placentem eum reddit, Niger autem valet

contra feras & iras, & ad finem incœpti perducit negocij. Et si inuoluitur in folijs celidoniæ, dicitur obfuscare visum. Et debet extrahi in mense Augusti, & vt frequẽter duo in vna hirundine inueniuntur lapides.

¶Si vis esse victoriosus contra Aduersarios. Accipe lapidem qui dicitur Bagates, & est diuersi coloris. Antiqui Philosophi dicunt expertum esse in Alcide Principe, qui quandiu eum portauerit, semper habuit victoriam: & est lapis diuersi coloris sicut pellis capreolæ.

¶Si vis præscire futurum aliquod. Accipe lapidem qui vocatur Bena, qui est sicut dens à bestia, & pone sub lingua tua: & sicut Aaron & antiqui Philosophi dicũt, quandiu sic tenueris, semper diuinando prædices futura nec aliquo modo errabis diuinando. ¶Si vis vt fiat vestis incombustibilis. Accipe lapidem qui Histmos appellatur, qui vt dicit Isidorus, similis est croco: & in partibus Hispaniæ inuenitur. Iste lapis est propter ventositatem in ipso rare factam, iuxta gades Herculis, & si de eo fiat vestis, nullo modo potest vri, sed de igne nitet. Et huius speciei dicunt quidã Carbunculum albũ.

¶Si vis gratiam habere & honorem. Accipe lapidem qui Trabices vocatur, & est similis Crystallo. De hoc referunt antiqui philosophi, vt Euax & Aaron, quòd eloquentiam, gratiam pręstat, & honorem, & cum hoc dicitur quod curat omnem hydropisim.

¶Si vis fugare fantasmata & stultitiam. Accipe lapidem qui vocatur Chrysolitus, & est idem in virtute cũ artenico, vt dicit Aarõ, & Euax in libro de naturis herbarum & lapidum. In auro positus et gestatus fugat stultitiam, et phantasmata expellit. Sapientiam conferre perhibetur. Et valet contra timorem.

¶Si vis iudicare opiniones et cogitationes aliorum. Accipe lapidem qui vocatur Geratides. Et est nigri coloris: et teneatur in ore. Facit etiam gestantem hilarem et gratiosum apud omnes.

¶Si vis habere victoriam et amicitiam. Accipe lapidem

dem qui vocatur Nichomai, & eſt idem quod alabaſtrum, & eſt de genere Marmorum, & eſt albus nitẽs Et de hoc fiunt vnguenta ad ſepulchra mortuorum.

Si vis vt homo dormiendo tibi dicat quæ fecit. Accipe lapidem qui vocatur Quirim, inuenitur lapis iſte in nido vppupæ, & eſt lapis proditorum.

Si volueris aliquid ab aliquo impetrare. Accipe tecum lapidem qui vocatur Radianus, & eſt niger tranſlucens, qui cum caput gallorum datur comedere formicis, inuenitur poſt tempora multa in capite galli, & eſt idem quod lapis Tonatides.

Si vis facere quod neq; canes neque venatores poſſint nocere alicui animali quod venatur, pone coram ipſis lapidem qui vocatur Iuperius, & ſtatim id ad lapidem curret. Hic lapis inuenitur in Libia, & omnes beſtiæ currunt ad ipſum tanquam ad ſuum defenſorem. Prohibet enim ne canes vel venatores eis noceant.

Si vis comburere manus alicuius ſine igne. Accipe lapidem qui vocatur Vnces, quem prius diximus principem apij, quod eſt ignis, & eſt vt ignis. Hunc lapidem ſi quis ſtringit fortiter, ſtatim adurit manum, velut ſi cõburatur igne materiali, quod eſt mirabile.

Si vis curare melancoliam vel quartanã in aliquo: Accipe lapidẽ qui dicitur lapis Lazuli. Similatur enim colori cœleſti, & ſunt intus corpuſcula aurea, & eſt certum & expertũ, quod curat melancoliam & quartanã.

Si vis acuere alicuius ingeniũ, vel opes augere ſuas & etiam futura prædicere. Accipe lapidem qui Smaragdus dicitur, & eſt mundiſsimus, tranſlucens & planus, ſed flauus eſt melior. Et auſertur de nidis grifonum, & confortat & conſeruat. Et geſtatus facit hominem benè intelligere, & memoriam bonam confert. Auget opes deferentis. Et ſi quis ſub lingua eum tenuerit, ſtatim prophetizabit.

Si vis facere Irim apparere. Accipe lapidẽ qui vocatur Iris, & eſt albus ad modum Cryſtalli quadratus ſeu

cornua habens. Si iſte lapis ponatur in radio ſolis, ſtatim reflectendo facit apparere irim pariete vel muro.

¶Si vis facere lapidem vnum qui nunquam calefiat. Accipe lapidem qui dicitur Gallaſia, et eſt habens grandinis figuram et colorem, et duriciem habet adamantis. Si lapis iſte in igne ponitur fortiſsimo, nunquam calefiet, et eſt cauſa quia habet poros ita cōſtrictos, quòd calor ingredi non poteſt corpus lapidis. Dicit etiā Aaron et Euax, quòd lapis geſtatus mitigat iram, luxuriā, et cæteras calidas paſsiones.

¶Si vis ſcire vtrum vxor iacet cum aliquo alio marito. Accipe Galerites lapidē, ſic appellatum, qui eſt idē cum Catabre, et inuenitur in Libia et Britannia, et eſt duplicis coloris ſcilicet nigri et croçei, & inuenitur glaucus tendens ad palliditatem. Curat ydropiſim, et fluentes ventres confirmat. Et dicit Auicenna, quod ſi iſte lapis teratur et lauetur ſiue lauandus detur alicui mulieri, ſi virgo non ſit, ſtatim vrinabit: ſi virgo, non.

¶Si vis hoſtes ac inimicos deuincere. Accipe lapidē qui dicitur Draconites, à capite draconis. Et ſi de viuo lapis extrahatur, valet contra omnia venena. Et ferens eum in ſiniſtro brachio, omnes hoſtes deuincet.

¶Si vis amorem generare inter aliquos duos. Accipe lapidem qui Echites dicitur, et à quibuſdam dicitur Aquileus, quia aquilæ in nidis ſuis hos collocant: purpurei coloris eſt. Et inuenitur iuxta littora oceani, & aliquando in Perſia, & in ſe ſemper continet alium lapidem qui in ipſo ſonat: quādo mouetur. Fertur ab antiquis philoſophis, quòd hic lapis ſiniſtro brachio ſuſpenſus, conciliat amorem inter virum & vxorem. Cōfert prægnantibus, abortum impedit, periculum perterritionis mitigat, & caducis dicitur valere. Et ſicut dicunt Chaldæi, ſi in cibo ſit venenū, & lapis prædictus ponatur in eo, prohibet ne poſsit deglutiri cibus ille. Et ſi ſubtrahatur, ſtatim deglutitur hoc vltimum à quodam fratrum noſtrorum ſenſibiliter exanimari vidi.

¶Si vis

¶Si vis reddere hominē tuum. Accipe lapidem qui Tepriſtites nuncupatur. In mari generatur rutilans eſt & rubicundus. Et dicitur in lib. Alchorath, quòd ſi ante cor geſtatur, hominem reddit tutum, & omnes compeſcit ſeditiones. Dicitur etiã compeſcere locuſtas, volucres, nebulas, grandines, ac poteſtatē à fructibus terræ. Et eſt expertum à modernis philoſophis, & à quibuſdam fratrum noſtrorum, quòd oppoſitus radio ſolis, radios igneos emittit. Itē quòd ſi lapis iſte in aquã bulientem ponatur, ſtatim ceſſabit bulitio, & poſt modicum refrigeſcet.

¶Si vis vt peregrini pergant tuti. Accipe lapidē qui Iacinctus vocatur, multorum eſt colorum. Viridis autem eſt melior, & habet venas rubeas, & vult in argento collocari, & in lecturis quibuſdam dicitur, quòd eius ſunt duo genera, aquaticus & ſaphyrinus. Aquaticus flauus eſt albeſcens. Saphyrinus autem flauus perlucēs valdè, nihil habens aquoſitatis, & hic eſt melior, & de hoc ſcribitur in lecturis philoſophorum, quòd digito vel collo geſtatus, reddit peregrinos tutos & gratos hoſpitibus. Et ſomnum prouocat propter ſuam frigiditatem, & hoc propriè habet Saphyrinus.

¶Si vis ſeruari à diuerſis caſibus & peſtiferis morſibus Accipe lapidē qui Orithes vocatur, cuius tres ſunt ſpecies, vna nigra, alia viridis, tertia cuius altera pars eſt aſpera, altera plana, & color eius quaſi ferrilamina eſt, ſed viridis, habet aculas albas. Hic lapis geſtatus preſeruat à diuerſis caſibus & periculis mortis.

¶Si vis conciliari pacem, Accipe lapidem qui vocatur Saphyrus, qui venit ab oriente in Indiam, & flauus eſt melior qui non eſt tam lucidus, pacem creat & concordiam, purum & deuotum ad Deum animum efficit, animum confirmat in bonis, & hominem refrigeſcere facit interiore ardore.

¶Si vis curare virginem. Accipe lapidē qui Saunus vocatur, à Sauna inſula, mentem deferētis conſolidat.

Alligatus manu parturiẽtis, impedit partum, & ipſum continet in ventre. Idcircò prohibetur in re tali, ne lapis iſte mulierem tangat.

In libro Mineralium in Aaron & Euax, multa ſimilia & alia inuenies.

Modus autem agendi in his in hoc conſiſtit, vt pro effectu bono deferens ſit mundus ab omni corporis pollutione. Explicit.

VIdetur dicere Iſidorus Lycaniam habere in capite lapidẽ nobiliſsimæ virtutis, & eſt albi coloris, quæ tritum dederit bibere ſtranguriosis perfectè ſoluit vrinam & breuiter ſanat. Item ſoluit quartanam, item tollit albuginem oculorum, item ſi mulier prægnans eum portauerit ſuper ſe, non amittet fœtum, item valet ptificis caro ipſarum cocta & comeſta. Item puluis ipſarum beſtiarum cum corticibus confert ficubus, & cum aliquibus granis piperis ſcilicet ficubus & condilomatibus quæ naſcuntur in ano, ſimiliter ipſæ crudę cum corticibus piſtatę rumpunt apoſtemata matura.

Liber

Liber Tertius Alberti Magni, de virtutibus Animalium quorundam.

Vm superius dictum sit de quibusdã effectibus satis virtute lapidum quorundã, & de eorũ mirabili efficacia siue operatione. Nũc dicendũ est in isto Capitulo, de quibusdam effectibus acusatis, à quibusdã animalibus.

Aquila	Experiolus	Pellicanus
Casso	Leo	Coruus
Bucco	Foca	Miluus
Hircus	Anguilla	Turtur
Camelus	Mustela	Talpa
Lepus	Vppupa	Merula.

Aquila auis satis nota est, à Chaldæis vorax dicitur, & à Græcis Rimbicus. Refert Aaron & Euax quod mirabilem habet naturam siue virtutem: quia si eius cerebrũ puluerisetur, & cũ succo cicutæ misceatur, ex hoc comedentes statim se capiẽt per capillos, nec se dimittẽt donec acceptũ portauerit. Huius aũt effectus ratio est, quia cerebrũ illud calidissimum est, ita quod generat virtutem fantasticã obturãdo meatus per fumũ.

Casso est animal satis notum, á Chaldæis vocatur Rapa, á Grecis verò Orgalo dicitur. De hoc dicit Aaron quòd si pedes eius ab aliquo ferantur, nunquã vexabitur, sed semper progredi appetet. Item gestans pedes eius semper vincet, & ab inimicis suis timebitur. Dixitq; quod dexter eius oculus in corio lupi inuolutus, reddit hominem placenté, gratiosum & benignũ et si ex prædictis rebus fiat cibus vel puluis in cibo alieni datus, multum diligetur ab eo. Hoc autem vltimũ tempore nostro expertum est. Et si prædicta confectio ponatur in fimo sicut vermes venenosi, de quibus si aliquis comederit, statim dormiet, & non poterit excitari, donec suffumigetur aristologia & mastice.

¶Bubo est auis satis nota, quæ à Chaldæis magis dicitur & à Græcis Hysopus. Huius auis mirabiles sunt virtutes. Si enim cor eius cum dextro pede eius super dormientem ponatur, statim tibi dicet quicquid ab eo interrogaueris, & hoc à nostris fratribus expertum est moderno tempore. Et si hoc iterũ sibi ponat quis sub ascella nullus canis ei latrabit, sed obmutescet. Et si coniunctio prædictorum cum ala sua suspendatur ad arborem, aues congregabuntur ad arborem illam.

Hyrcus est bestia satis nota, à Chaldæis Erbichi, a Græcis Massai appellatur. Si sanguis eius accipiatur tepidus cum aceto & sanationis succo, & similis cum vitro buliat, reddit vitrum molle ad modum pastæ, poteritq; proijci cõtra murum vel parietem, nec frangetur. Et si prædictum compositũ in vase ponatur, & de hoc vngatur facies, res mirabiles & horribiles apparebunt, & videbitur ei quòd debeat mori. Et si prædictum in igne ponatur, & ibi sit aliquis caducus, apposito lapide Magnete statim cadit ad terram sicut mortuus, & si ei detur aqua anguillarum ad potandũ, statim curabitur.

Camelus est animal satis notum, á Chaldæis enim Ciboi, à Græcis Iphim vocatur. Si eius sanguis super caput ponatur in pelle stellionis stellis lucentibus, videbitur quòd ille sit gygas, & quòd eius caput sit in cœlo. Et hoc dicitur in libro Alchorath ab Hermete. Et similiter si ex hoc aliquis comederit statim exibit de sensu. Et si lucerna eius sanguine vncta, accendatur: videbitur quòd omnes homines circunstantes habent caput cameli, dum tamen non sit lumen extrinsecum alterius candelæ.

Lepus est animal satis notum, á Chaldæis Veterellum, á Græcis verò Onolosam nuncupatur. Huius virtus mirabilis refertur. Dixit enim Euax & Aarõ quod pedes eius iuncti cum lapide, alias capite merulæ mouent hominem ad audaciam, ita quòd non timet mortem. Est si sinistro brachio alligetur, perget quò voluerit,

rit,& tutus redibit absque periculo. Et si cani deturda comedendum cum corde. Mustelæ.de cætero non vociferabit,etiam si interficeretur.

¶Experiolus est animal satis notum.Vnguis eius si conburatur & cõsolidetur,& detur in cibo alicui equo, non comedet per triduum,& si prædictum ponatur cũ aliquantulo terebentini erit lucidũ:& secundo fiet quasi nubes & sanguis, si proijciatur in aquam aliquantulum,fiet tonitruum horribile.

¶Leo est animal satis notum,á Chaldæis Balamus vocatur, á Græcis Beruth. Si ex eius pelle fiant corrigiæ,præcinctus ex illis,nõ timebit hostes. Et si de eius carnib⁹ quis comederit,et de eius aqua biberit,per tres dies curabitur á febre quartana: & si de eius oculis sub ascella ponatur vel portetur,omnes bestiæ inclinato capite versus ima terga fugam dabunt.

¶Foca est piscis satis notus, á Chaldæis Daulabur, á Græcis labor dicitur, hic piscis diuersæ est naturæ.Si enim lingua eius accipiatur,& cum aliquantulo de corde eius in aqua ponatur,pro certo congregabuntur ibi pisces,& si sub ascella portaueris, nullus in iudicio contra te victoriam habere poterit. Iudicem benignum & suauem habebis.

¶Anguilla est piscis satis notus, huius autem prout vult Euax & Aaron , mirabiles sunt virtutes . Si enim moriatur defectu aquæ corde integro remanente,& accipiatur acetum forte , & misceatur sanguini vulturis, & ponatur sub fimo in aliquo loco , omnes quotquot fuerint,recuperabunt vitam sicut prius habuerint.Et si vermis eius anguillæ extrahatur,& in prædicta confectione ponatur per mensem vnum, vermis mutabitur in anguillam nigerrimam , de qua si quis comederit, morietur.

¶Mustela est animal satis notum . Si cor huius animalis comedatur adhuc eo palpitante facit scire futura, & si de corde cũ oculis et lingua canis aliquis comedat

 statim

ſtatim amittet vocem.

¶Vppupa eſt auis ſatis nota, à Chaldæis Boridicta, à Græcis Iſon. Oculi eius geſtati faciunt hominẽ groſſum, Et ſi oculi eius ferantur coram pectore, omnes eius inimici pacificabuntur, & ſi caput eius in burſa tua habueris, non poteris decipi ab aliquo mercatore. Hoc expertum eſt à fratribus noſtris hodie.

Pellicanus eſt auis ſatis nota à Chaldæis Voltri dicitur à Græcis Iphylari. Huius virtus mirabilis eſt. Si eius pulli interficiantur dum tamen eorũ cor non frangatur, & de eius ſanguine ſi accipiatur, & tepidus in ore pullorum ponatur, ſtatim ſumũt vitam ſicut prius. Si ſuſpendatur ad collum alicuius auis, ſemper volabit donec cadat mortua, & dexter eius pes ſub calido poſt tres menſes ex humore & calore quem auis habet, generabitur viua, & mouebit ſe. Et hoc teſtatur Hermes in libro Alchorath, & Plinius.

Coruus eſt auis ſatis nota, & eſt eius virtus mirabilis vt recitant Euax & Aaron. Si enim eius oua coquãtur, & iterum in nido ponantur, ſtatim coruus procedit ad mare rubrum, in quadam inſula vbi eſt Aldoricus vel Aldorius ſepultus, & adfert lapidẽ quo tangit oua ſua, & ſtatim ſunt cruda ſicut prius erant. Mirabile eſt oua cocta ſuſcitare. Si autem lapis iſte ſupponatur in annulo, ſupponẽdo ſibi folium lauri, & tangatur vinctus catenis: vel ianua clauſa, ſtatim ſoluetur vinctus, et aperietur ianua. Et ſi lapis iſte ponatur in ore, dat intellectum omnium auium. Vnus autem lapis eſt Indicus, quia in Indía reperitur ſecundum ſapientes quoſdam, & aliquando in mari rubro. Varij coloris eſt, & facit omnes iras obliuiſci, ſicut ſupra diximus in eodẽ lapide.

Miluus eſt auis ſatis nota, à Chaldęis Byſicus, à Gręcis Melos dicitur. Si caput eius recipiatur & feratur ante pectus, dat amorem & gratiam omnium hominum & mulierum. Si ſuſpẽdatur ad collum gallinæ, nunquã ceſſabit decurrere donec deponatur illud. Et ſi ex eius

ſanguine

ſanguine inungatur criſta galli, de cætero non cantabit. In genibus eius inuenitur quidam lapis, ſi inſpiciatur ſubtiliter: qui ſi ponatur in cibo duorum inimicorũ fient amici, & erit eis optima pax.

Turtur eſt auis ſatis nota, à Chaldæis dicitur Mulō à Græcis Pilax. Si cor huius auis feratur in corio lupi, nunquam de cætero habebit ferens appetitum luxuriandi. Et ſi cor eius comburatur, & ſupra oua alicuius auis ponatur, nunquam de cætero poterit ex eis generari fœtus. Et ſi pedes eius ſuſpendantur ad arborem, de cætero non fructificabit. Et ſi eius ſanguine cũ aqua talpæ decoctæ vngatur locus piloſus & equus, cadent nigri capilli.

Talpa eſt animal ſatis notum. Huius animalis virtus mirabilis eſt, vt refertur à philoſophis. Si eius pes inuoluatur in folio lauri, & ponatur in ore equi, ipſe fugiet præ timore. Et ſi in nido alicuius auis ponatur, nunquam ex ouis illis exibit fœtus. Et ſi talpas fugare volueris, pone eum in olla & ſulphur viuum accenſum, et ibi conuenient omnes aliæ talpæ. Et aqua decoctionis ipſius dealbat equum nigrum.

Merula eſt auis ſatis nota, & eſt eius virtus mirabilis quia ſi pennæ alæ dextræ eius ſuſpendantur in medio domus cum folio rubeo, quod nunquam fuerit in vſu, nemo poterit dormire in illa domo donec deponatur. Et ſi cor eius ponatur ſub capite dormientis, & ab eo quęratur, omnia dicet quę fecerit alta voce. Et iterũ ſi in aqua putei ponatur cum ſanguine vppupæ, & cōmiſceatur, poſtea vngantur inde tempora alicuius, ſtatim confirmatur vſque ad mortem.

Modus autē agendi omnium prædictorum, vt effectus bonus ſit & vtilis, qui fiat ſub Planeta beniuolo, vt Ioue & Venere. Et in malo effectu ſub planeta maliuolo, vt Saturno & Marte, & hoc eſt diebus eorum & horis ſuis. Si quis autem hæc rectè fecerit, proculdubio veritatem, & maximam efficaciā inueniet in prędictis,

ſicut

ſicut ſæpius vna cum noſtris fratribus temporibus noſtris ſum expertus, & vidi. Conſyderet igitur hic, qui præ iſtorum copiam inuenerit, poſsidere dominium vel efficaciam & virtutem, vtrum ſe habeant in effectu bono ſeu ſui contrario, quod bona ſub beniuolo plane ta experiantur, & mala ſub maliuolo, & inueniet quod dictum eſt. Nam ſi in ſuis contrarijs fierent, vt bonus effectus in ſigno maliuolo, vel econtra, impediretur virtus eius & effectus, propter ſuum contrarium, & ſic bona & vera vilipenderentur. Videmus enim quam plurimos falli in certis ac veris, qui ſi ſignorum vel temporum qualitates agnoſcerent & cuſtodirent, in ſupradictis voluntatem conſequerentur & effectum.

Videtur dicere Iſidorus, quod cinis ranæ magnæ ſuper ſe portatus á zona, valdè retinet fluxum menſtruorum, & in probatione ſi ligetur ad collum gallinæ, non exibit ſanguis ex ea, vel ex alio animali. Item diſtemperatus cum aqua, & ex eo vngatur caput vel locus alius non amplius naſcentur inde pili.

Si quis cor canis in ſiniſtra parte portauerit, omnes canes obmuteſcent, nec eum allatrabunt.

Si quis oculum dextrum lupi ligauerit in manica dextra, homines neque canes ei nocere poſſunt.

Expliciunt ſecreta aliqua Alberti Magni de Colonia ſuper naturis, virtutibus, & efficacia herbarum, lapidum & animalium quorundam.

ET vt omnia quæ ſuperius dicta ſunt, & etiam inferius dicentur, qui aſtrorum peritiam non habent, ad effectum ſui deſiderij facilius poſſent accommodare. Primò notabis quòd hora ſumitur dupliciter, videlicet æqualis & inæqualis. Hora æqualis, eſt hora horologij, quæ ſemper æqualis exiſtit. Inæqualis autem conſyderatur ſecundum quòd dies maiorantur, nam ſemper Aſtrologi conſiderant tempus quo ſol ſtat ſuper horizonta ſuum, & illud vocant diem vel arcũ diurnum & vice verſa noctem. Id autem tempus quod diẽ

appel-

appellant, in partes diuidunt duodecim æquales, quæ sunt horæ eiuscemodi diei, & quicquid de die dicitur, de nocte opposito modo intelligas. Et vt clarius percipias, ponamus quod sol emergat horizontem hora octaua horologij: habemus vsque ad occasum. xvij. horas horologij, quas multiplicemus per sexaginta, prout. lx. sunt minuta cuiusque horæ horologij, & habebimus noninginta sexaginta minuta: quæ diuidamus per. xij. prout. xij. sunt horæ diei, applicando cuilibet horæ suam portionem, & habebimus. lxxx. minuta horæ, quælibet ergo hora talis diei, habebit. lxxx. minuta, quæ capient horam vnam & vnum tertium horæ horologij. Et toto illo tempore cõsiderabitur dominium planetæ illius horæ, quemadmodum infra scripta tabula demonstrabit. Quælibet autem hora suæ noctis non habebit nisi. xl. minuta. Quod sic de reliquis suo modo intelligas, secundum videlicet solis ortum super terrã, quia non ea hora quæ media est inter noctem & diẽ, dies dicitur. Sed dies propriè intelligitur, cum sol videri potest. Cum ergo voles cuiusque planetarum dominium considerare: nam vnaquaque hora quilibet. Planeta suum habet dominium, horas ipsas supra scripto modo considerabis, & sic poteris ad finem propositi peruenire. Consideratur etiam diei initium à prima hora pręcedentis diei post meridiem: sic diuidatur dies dominicus in duas partes æquales: & sit duodecim horarum, diuide in duas, erit ergo. xviij. dimidium diei, & prima hora sequens erit initium diei lunæ.

De astris & planetis rerum scias, quod dies dominicus habet astrum suum sub Sole.
Dies Lunæ habet astrum suum sub Luna.
Dies Martis habet astrum suum sub Marte.
Dies Mercurij habet astrum suum sub Mercurio.
Dies Iouis habet astrum suum sub Ioue.
Dies Veneris habet astrum suum sub Venere.
Dies Sabbati habet astrum suum sub Saturno.

Notan-

Notādum quod omnis actus verus fieri debet sub suo planeta. Et melius est, si in proprio die illius Planetæ, & in ipsius hora propria fiat: vt verbi gratia.

Sub Saturno vita, ædificium, doctrina, mutatio.
Sub Ioue honor, optatum, diuitiæ, indumentum.
Sub Marte bellum, carcer, matrimonium, inimicus.
Sub Sole spes, lucrum, fortuna, hæres.
Sub Venere amicus, vel societas, via, amica, peregrin9.
Sub Mercurio ergo, amissio, debitum, timor.
Sub Luna palatium, somnium, mercatum, furtum.

¶De horis dierum & noctium.

Et primo de horis diei Dominicæ, hora eius prima Sol, secūda Venus, tertia Mercurius, quarta Luna, quinta Saturnus, sexta Iupiter, septima Mars, octaua Sol, nona Venus, decima Mercurius, vndecima Luna, duodecima Saturnus.

Noctis verò prima eius hora Iupiter, secūda Mars, tertia Sol, quarta Venus, quinta Mercurius, sexta Luna, septima Saturnus, octaua Iupiter, nona Mars, decima Sol, vndecima Venus, duodecima Mercurius.

Diei Lunæ prima eius hora Luna, secunda Saturnus, tertia Iupiter, quarta Mars, quinta Sol, sexta Venus, septima Mercurius, octaua Luna, nona Saturnus, decima Iupiter, vndecima Mars, duodecima Sol.

Noctis verò prima eius hora Venus. ij. Mercurius. iij. Luna. iiij. Saturnus. v. Iupiter. vj. Mars. vij. Sol. viij. Venus. ix. Mercurius. x. Luna. xi. Saturnus. xij. Iupiter.

Diei Martis prima eius hora Mars. ij. Sol. iij. Venus. iiij. Mercurius. v. Luna. vj. Saturnus. vij. Iupiter. viij. Mars. ix. Sol. x. Venus. xi. Mercurius. xij. Luna.

Noctis verò diei Martis, prima eius hora Saturnus, secunda Iupiter, tertia Mars, quarta Sol, quinta Venus, sexta Mercurius, septima Luna, octaua Saturnus, nona Iupiter, decima Mars, vndecima Sol. xij. Venus.

Diei Mercurij prima eius hora Mercurius. ij. Luna. iij. Saturnus. iiij. Iupiter. v. Mars. vi. Sol. vii. Venus. viij.

Mercurius.ix. Luna.x. Saturnus.xi.Iupiter.xij.Mars.

Noctis verò Mercurij prima eius hora Sol.ij.Venus. iij. Mercurius. iiij. Luna.v. Saturnus. vj. Iupiter. vij. Mars.viij. Sol.ix. Venus. x. Mercurius. xi. Luna. xij. Saturnus.

Diei Iouis prima eius hora Iupiter. ij.Mars.iij. Sol. iiij. Venus.v.Mercurius.vi.Luna. vij. Saturnus. viij.Iupiter.ix.Mars.x.Sol.xi.Venus.xij.Mercurius.

Noctis verò Iouis prima eius hora Luna, ſecunda Saturn⁹.iij.Iupiter.iiij.Mars.v.Sol.vi.Venus.vij. Mercurius. viij.Luna.ix. Saturnus. x.Iupiter.xi. Mars.xij. Sol.

Diei Veneris prima eius hora Venus.ij.Mercurius. iij.Luna.iiij. Saturnus.v. Iupiter.vi.Mars.vij. Sol.viij. Venus.ix.Mercurius.x.Luna.xi.Saturnus.xij.Iupiter.

Noctis verò Veneris prima eius hora Mars.ij. Sol. iij.Venus.iiij. Mercurius.v.Luna.vi.Saturnus.vij.Iupiter.viij.Mars.ix.Sol.x.Ven⁹.xi.Mercuri⁹.xij.Luna.

Diei Sabbati prima eius hora Saturnus. ij. Iupiter. iij.Mars.iiij.Sol.v.Venus.vi.Mercurius.vij.Luna.viij. Saturnus.ix.Iupiter.x.Mars.xi.Sol.xij.Venus.

Noctis vero Sabbati prima eius hora Mercurius, ſecunda Luna, tertia Saturnus, quarta Iupiter, quinta Mars, ſexta Sol, ſeptima Venus, octaua Mercurius, nona Luna, decima Saturnus, vndecima Iupiter, duodecima Mars.

Et nota quod Iupiter & Venus boni ſunt, Saturnus & Mars mali, Sol vero & Luna mediocres, Mercurius autem cum bonis bonus, & malis malus.

Eiuſdem

Eiusdem Alberti magni Liber, de mirabilibus Mundi.

Ostquam sciuimus quod opus sapientis est facere cessare mirabilia rerum,quę apparent in conspectu hominum, quamuis varia,quamuis diuersa, & plurimum admiranda, non cessauimus inquirere scripta auctorum donec sufficienter appareret magna pars operum mirabilium . Tandem autem occurrit nobis res vltimæ mirabilitatis & extraneitatis , apparentis tamen insensibilis omnium hominum fere & vulgarium. Et est ligatio hominum virtutũ ipsorum,per incarnationes,per caracteres, per beneficia & sermones,& multa valdè vtilia, quæ penitus videntur impossibilia,nec habentia causam sufficientem,& cum diu solicitauerint animum super hoc,inuenimus sermonem probabilem Auicennæ, sexto naturalium , quòd dum hominum animis inesset quædam virtus immutandi res,& quod res aliæ essent obedientes ei,quando ipsa fertur in magnum amoris excessum , aut odij, aut alicuius talium . Cum igitur anima alicuius fertur in grandem accessum alicuius passionis, inuenitur experimento manifesto,quod ipsa ligat res & alterat ad idẽ quod desiderat, & diu non credidi illud. Sed postquam legi libros nigromanticos, & libros imaginum,& magicos,inueni, quod effectio animæ hominis, est radix maxima omnium harum rerum,seu propter grandem affectionem alteret suum corpus, & alia quæ intendit, siue propter dignitatem eius obedient,& res aliæ viliores,seu cum tali affectione exterminata concurrat hora conueniens,aut ordo cœlestis,aut alia virtus,quę quãuis faciat illud, reputauimus tamen animam facere . Iã publicum & verificatum est,quòd legationes hominũ, incantationes, & promotiones ad iram,odium,amicitiam,

tiam, detrimentum, & gaudium sunt consequentes, ad grandes affectiones, & tu vides vulgus, quod secundũ naturam fertur super res, quòd timet hæc omnia, & appetit benedictiones maximè electarum & dignarum personarum, & abhorret maledictiones & blasphemias vetularum, tanquam in eis sit virtus aut saltem cũ eis aliqua mali virtus annexa.

Qui ergo vult scire huius rei secretum, vt operetur illud & dissoluat, sciat quod ligare potest omnis omnia quæ venit in grandem excessum & vltimarum illius in tantum, vt superet eos quos ligat, & debet facere hoc in illa hora in qua inuadit eam ille excessus, & cum illis rebus quas sibi dictat tunc anima. Ipsa enim anima, cum sic est auida rei quam vult operari, arripit ex se super horam maiorẽ, & meliorem quæ est super res magis conuenientes. Ad illud ligari autem possunt quicũque minus sunt inuicem feruidi in amore quã fit inuicem ligans eos in odio, tunc enim anima ligantis non potest superuincere animum illorum, cum fortius trahant in contrarium quã ipsa. Soluunt ergo omnia hæc illi qui sunt fortiores in contrario quã fuerit ligans eos, & hoc in illa hora in qua inuadit ipsum appetitus extraneus, vt cũ illis rebus quas tunc dictat animus, quia semper maior excessus animorũ ligat & prohibet aliũ minorem aut soluit. Scimus ergo ex hoc quòd quidam ligari nõ possunt, cum sint magis feruidi inuicem, quã aliquis contra eos. Quidam autem solui non possunt cum sit eis ligantis maximus excessus. Quidam autem ligantur & soluuntur, quia inueniuntur quidam maximi excessus in ligando, quidam verò maximi in dissoluendo, & vniuersaliter ille ligat qui auidius ardet. Et ille soluit qui fortius capitur, siue intendit se in illud. Faciunt ergo cum his quæ sibi dictat animus, & tunc illa hora & ad illos: & tu nota illud ad omnia maleficia dissoluenda, simili facienda. Nullus autem est aptus in hoc nisi quem instigat ad hoc faciendum inclinatio natura

lis, aut aliquid vigens in eo. Vnde sunt magis apti ad hoc quàm alij, & cum certificatum fuit nobis hoc. Scimus et hoc sententiam caracterum. 5. et sermonum efficaciam ad omnem rem quam vult homo, et sunt secundum duos modos. Vno scilicet iam dicto scilicet secundum affectionem animi operantis ipsius horæ in qua fiunt et ipsius virtutis cœlestis quæ tunc est. De necessitate habent efficaciam ad similitudinem animi, et mouent ad illud quod animus desiderat. Suum ergo caracter. 5. sermones et omnia iuuantia opus animæ. Ipsa sunt quæ animus in illa hora qua fortius illa appetit dicta fieri, quicquid igitur dictat animus fortissimè amantis, in illa hora de loquelis, de caracteribus. 5. est habens efficaciam ad illud. Similiter quicquid instigat animus ferociter audientis in illa hora, siue cum consilio & deliberatione, est habens efficaciam destructionis et discordiæ: et acquirit illud ab anima facientis ceu ab hora, seu à signo cœlesti illius horæ: quia penitus omnis hora in qua tractatur alicui malum est illi mala et nociua et quod in ea fit cõtra ipsum offendit eum et econtra in bonis. Et tu nota istud, pro grandi secreto omnium quæ voles agere, & pro te & pro alijs. Omnia enim super quæ arripit animus inebriatus destitutio rei sunt acquirenda ad illud secundum desidera animæ operantis, & secundum hoc est artificium caracterum. 5. sermonum virtuosorum mirabiliũ: & iste modus in quo inuẽta est efficacia ipsorũ omnium. Mens enim affectat grandi desiderio sicut arripitur super multiplices sermones, colores, & gestus, sic & super caracteres & figuras diuisas. Vnde nec ad idem inueniuntur similes omnes caracteres secundum diuersam affectionem facientium eas. Et ideo parum aut nihil, nisi auctori earum, aut ei qui iam incipit inebriari in illo, ac si esset actor illorum prosunt, aut saltem nisi scribatur super eis intentio operatoris ipsorum. Secundus verò modus caracterum.

5. est

ỹ. eſt intendens ſecundum viam naturalem & proba bilem, & habet quandam ſimilitudinem cum eo, & quod quærit operans. Vt ſi velit amorem facit figuras amplectentes ſeinuicem immixtas, inuicem aſpicientes, ſe humiliantes, ſeinuicem applicatas, ſicut anima deſiderat res applicari, & vniri per amorem. Et ſi deſiderat odium per eas, facit ipſas auertentes ſeinuicem diſpares, diſſolutas, in contrarium trahentes, quia ſemper ipſæ correſpondent intentioni operantis eas, cuius ſunt effigies & veſtigia animæ, & ſic anima, quæ eſt magis deſiderans rem, ipſa facit eas magis efficaces, & magis habentes ſimilitudinem eius quod quærit. Nam ſcientia eſt factio caracteris.

¶ Sunt enim. v. malè dearticulatæ. v. verò ſunt caracteres bene complexe & dearticulate. Vnde virtuoſiores ſunt & magis ſcientiales atque rationales ſunt. v. caracteres. Similiter eſt operatio in omnibus quas deſiderat anima forti deſiderio. Omnia enim quę tunc agit, illud intendens mouent, & efficaciam habent ad id quod anima deſiderat. Et ſecundum hoc verificantur experimenta multa auctorum, quæ cum audiuntur, reputantur incredibilia omnino. Cum tamen ſcientia ſit certiſsima, quòd nulli philoſophorum, quorum intentio erat indifferenter propria laus, & bona fama, fuit voluntas ſcribendi etiam tantæ familiaritatis, quantæ eſſet illud quod inuenitur in libris ſuis, ſi veritatem non haberet, quod dicunt potius vituperationem viderentur intendere, quam bonam famam. Et manifeſtè videmus, quod nullus etiam ignorans, ſcribit libenter rem manifeſte familitatis. Et cum ipſi eſſent philoſophi & grandis inueſtigationis, & nulla neceſsitas cogeret eos, quomodo ſcripta poſſunt eſſe ita manifeſte familia, vt multis videtur, in quorum animam non poteſt cadere, in his talibus aliquid virtutis non poteſt exiſtere, quia

non potentes videre causam, negāt sensibilem effectū, cum esset materia ad finiendum scilicet quia videntes effectum, esset inquirenda causa. Et hoc est quod meditaui in diuersis tractatulis. v. caracterum & sermonū. Particulares autem caracteres. v. sermones ad vnumquodque finiendum aut destruendum ex libris diuersis aggregabo inferius. Tu verò ex his habes viam totam hanc excogitationem.

POstquam philosophis certificatum est, quòd vniuersæ species rerum mouent & inclināt ad seipsas, quoniam postquā in eis virtus actiua rationabilis est quā agant & mouent, tam ad seipsas quam diuersas, vt ignis mouet ad ignem, & aqua ad aquam. Etiam dixit Auicenna, quod dum aliquid stat in sale diu, fit sal, & si quid stat in loco fetido, fit fetidum, & si quid stat cum audace, fit audax, & si cū timido, timidus. Et si quoddam animal stat cum hominibus, fit humanum & domesticum. Et generaliter verificatum est eis rationibus & experimentis varijs, quòd omnis natura mouet ad suam speciem, & fit eorum verificatio nota in qualitatibus primis, & similiter in secundis, & fit idem in tertijs. Et in omnibus dispositionibus nihil est quod non moueat ad seipsum secundum totum posse suum. Et hoc fuit radix & principium secundum operum secretorum: & tu non auertas oculos tuæ mentis.

POstquam fuit insitum mentibus philosophorum istud, & ipsi inuenerunt dispositiones entium naturalium quia certè sciuerunt quod quibusdam est insita grandis frigiditas, quibusdam cum hac grandis audacia, quibusdam grandis iracundia, quibusdam grandis timor, quibusdam innata sterilitas, quibusdam innatus ardor amoris, quibusdā innata aliqua alia virtus. Aut secundum totam speciem, sicut leoni est audacia innata, & victoria. Aut secundum indiuiduum, sicut meretrici inest audacia non per speciem humanam, sed per indiuiduum. Venerunt ex hoc super grandia mirabilia,

& super secreta operabilia. Et qui non intellexerunt mirabilitatem illam, vnde posset in illud, neglexerunt & abiecerunt omnia in quibus fuit labor & ingeniũ philosophorum, quorum fuit intentio propria laus in posteris vt falsidicatam grandia redderent in scriptura.

NOn est secretum nec occultum Gentibus, quoniã omne simile adiuuet & confirmet suum simile, diligat & moueat & amplectatur illud. Et medici iam dixerunt & verificauerunt illud pro parte sua, & dixerũt, quod epar iuuat ad epar, & quodlibet membrum suũ simile.

Et alcumistæ sciuerunt illud veritate manifesta quo modo natura similis subingreditur, & gaudet suo simili, & congaudet illi & condolet, & omnis sciẽtia iã verificauit illud in suis similibus, & tu nota illud diligenter, quoniam super hoc videbitur grandis mirabilitas operum.

IAm est verificatum & positum in mentibus omniũ quòd omnis species naturalis, & quòd omnis natura particularis vel generalis habet amicitiam & inimicitiam naturalem ad aliquam aliarum. Et omnis species habet aliquid timendum horribile & inimicum & destructiuum. Similiter aliquid exultans, lætificans & concordans & per naturam, vt ouis lupum, & ipsa cognoscit non solum viuum, sed mortuum: non solũ per visum, sed per gustum, & lepus canem, & felis murem, & omnia quadrupedia timent leonem, & omnia volatilia timent aquilam: & omnia animalia timent hominem, & est insitum naturæ vnicuique istud. Et quædã habent istud secundum indiuiduum solum, & secundũ certum tempus. Et omnium est certificatio quod quæ odium se secundum vitam, quòd partes eorum immobili & omnia odiunt seinuicem postquam moriuntur. Vnde pellis leonis omnes pelles lædit & vincit, & pellis ouis consumitur à pelle lupi, & timpanum de pelle lupi facit obmutescere illud de pelle ouis, & sic est in o-

 mnibus

omnibus aliјs . Et tu nota iſtud propter magnitudinem rerum ſecretarum quæ idem proueniunt.

ET eſt apertum omnibus quod homo eſt finis omnium naturalium, & quod omnia naturalia ſunt per ipſum, & ipſe vincit omnia, & naturalia habent inſitam naturalem obedientiam ad ipſum hominem, & quod homo eſt plenus omni mirabilitate, eò quòd in ipſo ſunt omnes conditiones ſcilicet diſtemperantia in caliditate & frigiditate temperata in omni eo quod vult, & in eo ſunt omnes virtutes rerum, & ad humanam naturam fauent & obediunt dæmones, & ipſo humano corpore operantur omnes ſecretæ artes, & omne mirabile exiјt ex ipſo, ſed non habet homo omnia ſecundum idem tempus, ſed in diuerſis temporibus, & in diuerſis indiuiduis, & in eo inuenitur efficacia omniũ rerum hypocritarum verborum vegetalium. Sed quę ſunt partis ad partem non declarantur ratione, ſed experientia. Quantum autem ratio poterit videre & comprehendere notabis, & quantum per tuam experientiam experiri poteris, adiunge et intellige hoc quod cõtra hominem eſt.

NOn poteſt aliquis dicere quòd omnis res non ſit plena mirabilitate, et neſcis quæ maioris quando diligenter certificat: ſed vnuſquiſque vilipendit rem de qua nihil ſcit, & res nihil meruit in illo, nam vnaquæque res habet de calido et frigido, quod eſt ſibi proprium, et ignes non ſunt mirabiliora quàm aquæ, ſed ſunt diuerſi et alterius modi, et piperis non ſunt mirabiliora quam iuſquiami, ſed alia. Et qui credit quod mirabilitas rerum exit à calido et frigido, non poteſt dicere, quin in omni re ſit grande mirabile, cùm vnaquæque res habeat de calido et frigido, quod ſibi conuenit. Et qui credit, quod mirabilitas rerum ſit in ſtellis et aſpectibus, à quibus contrahunt res proprietates mirabiles et occultas, ſcire poteſt quod omnis res habet propriam figuram cœleſtem ſibi cõuenientem, ex qua

etiam

etiam prouenit ei mirabilitas in operando. Nam omne quod incipit ſub determinato aſcendente et influentia cœleſti incipit et contrahit, nunquam propriam efficaciam patiendi et operandi rem mirabilem, et qui credit quod mirabilitas rerum exeat per amicitiam vel inimicitiam, vt emptio non poteſt etiam denegare. Et vniuerſaliter ſecundum omnem modum philoſophandi res vnaquæque eſt plena mirabilibus. Et poſtquam ſciuerunt hoc philoſophi, incœperunt experiri et dicere quid in rebus eſt.

PLato vero dicit in libro Tegmenti, quod qui non fuerit opifex dialecticæ, ex qua fit pronus et eleuatus intellectus, agilis et expeditus, et qui non eſt eruditus in ſcientia naturali, in qua declarantur mirabilia, calida et frigida, et in qua aperiuntur proprietates cuiſlibet entis in ſe, et qui non fuerit doctus in ſcientia aſtrologiæ, et in aſpectibus et figuris ſtellarum ex quibus eſt vnicuique eorum quæ ſunt ſublimia virtus et proprietas, et qui non fuerit doctus in ſcientia nigromantiæ quia manifeſtantur ſubſtantiæ, in materiales quæ diſpenſant et adminiſtrant omne quod eſt in rebus ex bono & ex malo, non poterit intelligere nec verificare omnia quæ philoſophi ſcripſerunt, nec poterit certificare omnia quæ apparebunt ſenſibus hominũ: & euadet cum triſtitia animi, quoniam in illis rebus eſt mirabilitas omnium quæ videntur.

CRedit purus aſtrologus quòd tota mirabilitas rerum, & radix experimẽtorum & omnium quæ extant à rebus quando inuicem conferuntur, eſſe à figura cœleſti quam contrahit vnumquodque hora ſuæ interemptionis & generationis, & verificauit in omnibus quæ expertus eſt. Inuenit quod concurſus rerum, ſecundum curſum ſtellarum, & victoria, & gaudium & triſtitia pendet exinde, & iudicatur per illud. Et ideo iuſsit omnia fieri in certis diebus, & in certis horis, & incertis coniunctionibus & ſepara-

 tionibus,

tionibus,& in certis ascensionibus,sed hypocritos sermones,preparationes herbarum,& non potuit eorum ingenium expandi ad omnes verificationes philosophorum.

CRedidit magna pars philosophorum & medicorũ quod tota mirabilitas experimentorum & mirabilium exiret à rebus naturalibus quando in lucem conferũtur per calidum & frigidum, siccum & humidum, & significauerunt has quatuor qualitates,& posuerunt ipsas radices omnium mirabilium,& eorũ mixtio exigit ad omne mirabile, & verificauerũt illud in suis operibus,& iusserunt sua experimenta incidere, & componi per istam & tenere per has res & verificari. Et cũ inuenerunt multa experimenta philosophorum, non potuerunt ea verificare per calidum & frigidum: imo magis ex hoc erat contrarium, accidit ei mirari incessanter & tristari,& negant plerunque illud,& si videant id.

PLato, Aristoteles & legitimi,& omnes qui intenderunt super vltimum philosophiæ, iam certificauerunt quod mirabilitas exijt à rebus secundum modos valde diuersos.Plerunque per virtutes cœlestes impressas, plerunque per caliditatem & frigiditatem, & plerunque per virtutes dæmonum,& nigromanticorum, plerunque virtutes alias innatas rebus cum suis formis substantialibus, plerunque per relationẽ quæ sunt rerum ad inuicem.Vnde redduntur incomprehensibilia rerum mirabilia,sicut debet autor. Plerunque per se faciunt vnum per accidens faciunt contrarium,plerunque directè, plerunque indirectè. Meritò ergo Plato dixit quod qui non fuerit valdè solers in Dialectica, & doctus in virtutibus rerum naturalium, similiter in signis stellarum & nigromanticarum virtutum,non videbunt rationabilitatem mirabilium, nec ipse sciet ea, & non communicabit thesaurum Philosophorum.

SCio igitur quod omnis res habet ex caliditate & frigiditate quod suum est, ex quo facitrem efficacem

aliam

aliam per accidens directè & indirectè, & habet vnam quamque virtutem ex stellis & figura suæ generationis quā agit in mortalitate, cōstructione & conueniētia cum alijs, & tamen vnaquæque res habet virtutes sibi connatas, per quas vnaquaque res est principium mirabilis effectus.

Cum ergo hoc quod omnis natura mouet ad suū simile potest imaginari de mirabilitate effectuū, quod vis ad omne operandum, & verificabis ad omnia quę audies & medicinalia & magica & nigromantica, secū dum diuersum modum tuæ excogitationis & solertię, & intromittam te superficialiter, vt teipsum adiuues & præpares ad recipienda quæ dicam aggregata & collecta ex philosophis & diuersis antiquis. Habeto ergo istud in mente tua, & quantum est per se res calida adiuuat in passionibus frigiditatis, & est experimentum in eis, & non competit calidis nisi per accidens, aut indirectè, quod est per accidens, decipiat te in primis qualitatibus, quia plerunque res calida sanat morbos calidos, scilicet per accidens aut indirectè.

Si vis igitur experimentari. Primo decet te scire de rebus vtrum calidæ aut frigidæ sint, & nota totum illud, & postquam scis istud, nota quæ sit dispositio & proprietates naturalis eius, vtrum ne est audacia aut timiditas aut decor aut sterilitas: quia qualem habet naturam vnumquodque entium, talem assimilat in his in quibus associatur. Vt leo est animal intimidum & habens audaciam naturalem, maximè in fronte & corde & ideo qui associat sibi oculum leonis, aut cor, aut pellé quæ est inter duos oculos, vadit audax & intimidus, & inducit timiditatem omnibus animalibus. Et generaliter in leone est virtus dandi audaciam & magnanimitatem. Similiter in meretrice est audacia exterminata, & ideo dicunt philosophi quod si quis induit camisiam meretricis publicæ, aut respexerit speculū, aut secum habuerit, in quo ipsa speculatur seipsam, vadit au-

dax & intimidus. Similiter in gallo eſt audacia magna, adeò quòd dicunt philoſophi, quòd & ipſo viſo ſtupeſcit leo. Et ideo dicunt quòd ſi quis geſſerit ipſius aliqua, vadit audax, & generaliter omne animal quod habet audaciam exterminatam per naturam, aut per caſum, ſi ex eo conſtrueretur huiuſmodi, dat ipſi audaciam. Similiter ſi eſt animal ſterile per naturam aut per accidens aliquod eius conſociatio, quod aliquem mouet ad ſterilitatem. Et ideo ſcripſerunt philoſophi, quod mulus à proprietate vel quomodocunque cum ſit omino ſterilis, facit viros & mulieres ſteriles quando ex eo ſociatur aliqua pars mulieribus. Similiter facit abortiuus & eunuchus, quando omnibus his eſt inſita ſterilitas, & aſsimilant ſibi in hoc hominem qui ſibi aſſociat iſta intrinſeca. Similiter qui volunt incitare amorem, reſpiciunt enim quod animalium maximè diligit & maximè in illa qua magis ſtimulatur in amore, quia tunc in eo vigor magis in promouendo ad amorem, ex illo animali accipiunt partem, in qua magis viget Venus, & ille appetitus, ſicut ſunt cor, teſticuli, & matrix, & exhibent ea illi quem volunt intendere, maſculus ad fœminam exhibet teſticulos. Mulier verum ad virum exhibet menſtruum aut ſecundinam.

¶Et quia hyrundo multum diligit vt dicunt philoſophi, ideo multum eligunt eam ad excitandum amorem.

Similiter in hoc genere tuetur columba & paſſer, maxime quando capiuntur amore ſiue Venere, tunc enim irrefragabiliter prouocant & inſerunt amorem.

Similiter quando volunt facere loquacem appropinquant de lingua canis, aut de corde, Cum autẽ volunt facere facundum aut delectabilem, aſſociant ei philomenam, & vniuerſaliter loquendo, quacunque virtutem: aut proprietatem naturalem vident in aliquo entium naturalium ſecundum exceſſum ſuſpicantur aſſimulare aut promouere ſeu inclinare diſpoſitum ad il-

lud

lud propter quod sciunt firmiter, quod potest plus iuuare quam nocere, eo quod habet illud insitum à sua natura. Et omnis virtus mouet ad tale quale est secundum posse suum. Et sic intelligendo esse in rebus mirabilibus quas audies. Et hoc dictum sit ad introducendum animum tuum.

DIxit auctor libri Tegmenti, quod quædam sunt manifesta sensibus, in quibus nullam scimus rationem: & quædam sunt manifesta ratione, in quibus nullum sensum, nec sensationem percipimus. Et in primo genere entium nulli credendum est nisi experientiæ, & non est experienda ratio, nec neganda experientia.

¶ Et in secundo genere entium non est expectandus sensus, quia sentiri non potest. Quædam igitur sola experientia sunt credēda sine ratione, cū lateant homines. Quædam sola ratione, cum careant sensibus, nā quamuis manifestam rationem nesciamus quod magnes trahit ferrum: ita tamen manifestat illud experientia, quod nullus denegare potest, & quemadmodum istud est mirabile quod sola experientia certificat: ita in alijs debet homo extimare, nec debet negare quicquā mirabilium quamuis rationem non habet, sed debet experiri, quia causæ mirabilium sunt latentes. Et ex tā diuersis præcedentibus quam humanus intellectus secundum Plato. nō potest eas imitari. Magnes ergo trahit ferrum. Carabe trahit paleam, & quidam alius lapis trahit vitrum. Sic in entibus sunt mirabilia declarata à philosophis per experientiam, quæ nullus denegare debet, nec experitur illud secundum modum philosophorum qui illud inuenerunt. Nam dicunt philosophi quod palma est arbor, & habet masculū & fœminam, cum ergo fœmina appropinquatur masculo, vides fœminā declinatam ad masculum, & mollificantur folia eius & rami, & declinant ad masculum. Cū ergo ad palmas vidēt, illud ligāt funes à masculo ad fœminā

reddit

reddit ergo erecta super seipsam quasi adepta sit masculo per contumationem funis virtutem masculi, quare ergo negas, quod in hac sit reliquarum rerum quę suis proprietatibus agunt donec per experientias certificetur tibi certitudo & destruatur falsitas. Negotium autē tuū supra illud quod narrauimus in libris nostris, duorum rumor propalatur in regionibus, & quorum vestigiū laudatur apud sapientes absque experientia ipsius cuius proprietates sumuntur, est inuidia & odium, ex quibus semper prouenit obliquitas intellectus & iudicij in ore. Multi tamen antiquorum narrauerunt res mirabiles, tamen iam receptas apud vulgus & verificatas. Ego narrabo tibi quædam, vt tu firmes mentem tuam super eas, & vt sit parata crudelitati eorum quæ ratio non potest confirmari secundum sensum, quia prædictū in eis est adiutoriū. Et eis itaq; est quod filius Mesiæ dixit in libro de animalibus. Si induit vestimētum viri mulier fœta, deinde induat ipsum vir priusquā abluat ipsum, recedit ab ipso fœbris quartana.

Et in libro de animalibus dicitur quod Leopardus fugit extraneo hominis & alibi, quod si carneum hominis antiqui sepeliatur in turri columbarum, aut ponatur in ea, vbi habitant & quiescunt columbæ, ibi & multiplicantur, donec constringantur in ea.

Et in libro de Cyriaca Galeni quod serpens qui dicitur Regulus est subalbidꝰ, supra cuius caput sunt tres pili, & quādo videt eū aliquis, moritur statim, & quādo audit sibilum eius aliquis vel aliquid, moritur, et omnis bestia quæ comedit ex eo mortuo etiā moritur. Et dixit Aristoteles, quod vbi sit æstas sex mensibus similiter hyems. Est fluuius in quo inueniuntur viperæ, quarum proprietas est vt nunquàm videant se quin moriantur: & non faciunt hoc dum viuunt, cum vero sunt mortuæ nihil nocent. Et ingeniauit Aristoteles cū Alexandro vt reciperet speculum magnum, & ambularet cum eo versus eas, & cum respexerint seipsas in speculo,

culo, mortuæ sunt. Fuit ergo quibusdam incredulus sermo Aristotelis. Nam Auicenna instans Aristotelem, si aliquis vidit eum, mortuus est. Vnde non est veritas in sermone, & dixerunt si aliquis acciperet de lacte mulieris lactantis, virginem suam quæ est à bimatu, & ponatur in vitreo vase, vel suspendatur in turri apud introitum columbarum & exitum, habitant & multiplicãtur columbæ in ea donec sint innumerabiles. Et dixerunt quando os hominis mortui super illum qui conqueritur de ventre suo sanatur. Et dixerunt si dentes pueri in primis cum cadunt suspendantur antequam veniãt ad terram & ponantur in lamina argenti, & suspendantur super mulieres, eas prohibent impregnari & parere. Et in libro Cleopatræ quando mulier accipit omni mense de vrina mulæ pondera duo, & biberit ipsa non concipit, & in libro decorationis, accipe quantitatem fabæ de Alchit, & infunde ipsam in vrina mulę, & da mulieri ad potandum & non concipit. Et dixit Alexander quando accipitur aliquid de vmbilico infantis qui egreditur si inciditur, & ponitur sub lapide annuli de argento aut auro, tunc ei qui gestat eum non aduenit colica passio penitus: & dictum est quod si ligetur semen acetosæ in pãno & suspendatur super tympanum sinistrũ, non concipit donec permanet super istam.

Et dicit Galienus quod quando folia acetosæ comeduntur soluunt ventrem. Et quando bibitur semen eius, soluit ventrem. Et dicitur quod radix acetosæ suspensa super habentem scrophulas, iuuat ipsum.

¶ Et dicunt philosophi quando vis vt redeat bestia ad hospitium suum, line frontem eius cum sepesquilla, & redibit.

Et Aristoteles dixit in libro de animalibus. Si ponat aliquis ceram cõtritam super cornua vituli vaccarum, vadit cum eo vbicunque vult sine labore, & si mungat aliquis cornua vaccarum, cum cera & oleo aut pice recedit dolor pedũ earũ. Et si quis delinuerit caput thauri oleo

ri oleo rosarum apostematur caput eius, & si liniatur cum eo caput vaccæ moritur. Et si aliquis vnxerit linguam boum cum sepo aliquo, non gustant cibum nec comedunt, sed prius moriuntur fame, nisi abstergetur cum sale & aceto. Et si quis inũgit anũ galli cum oleo, non calcat gallinam, nec potest. Et si quis vult vt non vociferet gallus, caput eius inunge oleo & frontem.

¶ In libro Archigenis dicitur, quando camilla leporis suspenditur super eum qui patitur colicam, confert.

¶ Et dixit Aristoteles, qui sedet super pellem leonis, recedunt ab eo emorroidæ.

¶ Et dixerunt philosophi, si annularem abortiui suspendit super se mulier, non concipit, donec permaneat super ipsam.

¶ Et quando bibit mulier vrinam arietum, nunquã concipit, & quando bibit sanguinem leporis, non concipit. Et si stercus leporis suspendatur super mulierem, non concipit donec permaneat super ipsam, & origanum modo tantum quando teritur & pulverizatur super locum formicarum, dimittunt formicæ locum suum.

¶ Dixerunt philosophi. Si suspendatur caput capræ super illum qui patitur scrophulas, sanatur per ipsum, & dicitur in libro de coronationibus. Accipe myrrhã, & line pollicem pedis dextri tui cum oleo de Palestina tritam, tunc tu concubes dum illud permanet super pollicem. Et dicitur ibi quod si tu accipis fel hirci, & adhibes ex sicca vtraque. Deinde tere ea & calefac ambo cum puro oleo, & line cum ea priapum in circuitu hora coitus, & nullum alium expetet præter te.

¶ Dicunt etiam philosophi. Si accipiatur medium pondus. iij. illius. &. v. ex duobus testiculis vulpium, & ex felle galli, & permisceat vtraque & portet ea continuè tribus diebus in vulua, si in die quarta futuat eam vir impregnabitur à masculo.

¶ Si

¶Si suspendatur cauda Adib supra præsepe vaccarum aut pecudum, non appropinquabit lupus donec permanebit illic, & si suspendatur cauda lupi, aut pellis, aut caput supra præsepe, non comedent boues nec bestiæ aliquid. Et si inungit se mulier sæpe vrina adib, nunquam concipit.

¶Si vis vt mulier non corrumpatur nec quærat viros, Accipe priapum luni, & pilos palpebrarum eius, & pilos qui sunt sub barba eius, & combure illud totum, & da ei in potu ipsa nesciente, & nullum alium volet. Et dixerunt quando mulier non vult virum suum, tunc accipiat vir eius aliquid de sepo hyrcorum mediorum inter paruos & magnos, & liniat cum eo priapum suum, & coeat, ipsa enim amabit eum, nec coibit postea cum aliquibus.

¶Et dixerunt quod testudo quando venatur, comedit origanum & sanatur, & ideo sciunt quod origanum succubuit cum veneno. Dicitur etiam quod mustela quando venatur à serpente, comedit rutam, & sciunt ex hoc quod ruta est contrarium veneno serpentnum.

Et mus suppositus puncturæ scorpionum liberat, quia contarius est & nihil timens eum.

Dicunt philosophi quod si quis extraxerit calcaneũ mulieris mustelæ, ipsa existente viua, & suspendatur super mulierem, non concipit donec maneat super eam, & quando remouetur, impregnatur.

Et inuenerunt philosophi quod si aliqua mulier est sterilis, quando apponunt rem facientem sterilem, mulier fit non sterilis, & econuerso.

Si accipiantur duo testiculi mustelæ & stringantur & ligentur in crure mulieris, & habeat eos secum mulier, non concipit. Et dicitur quod quando spongia projicitur in vino mixto aqua, deinde extrahitur & restringitur, & exprimitur, egreditur aqua ex eo, & remanet vinum, si non sit mixtum, nihil egreditur.

¶Dixit

Dixit Tabarensis quod si suspenditur lapis spongiæ in collo pueri qui tussit tussi vehementi, & sedatur tussis eius & quando intromittitur in caput asini aut anũ scarabeus sincopisat, & non vertitur donec extrahatur ab eo.

Et si homo comedit lentes & mordeat, non sanatur morsus, & quando intromittitur in anum arietis altis siue alcit, cadit lana eius.

Dicitur etiam, quod si ligetur aliquis lapis cum cauda asini, non rudet neque ruget.

Si accipiantur pili asini qui sunt iuxta priapum eius, & dentur alicui in potu triti cum vino cuiuis, incipit statim pedere. Similiter si aliquis accipit oua formicarum, & contriuerit ea, & proiecerit in aquam, & dederit eam in potu cuiuis, statim non cessat pedere. Similiter faciunt cum vino.

Et dicitur, quod si feceris annulum ex virga myrti recentis, & intromisceas in ipsum annularem digitum, sedat apostema sub ascellis.

In libro Aristotelis radix Iusquiami albi quando suspenditur super patientem colicam, confert ei: & quando hauriat & nitrum falsum ponitur in vase, & ponitur super ipsum acetum, bulit fortiter absque igne.

Dicitur etiam in libro Hermetis, quando proijcitur semen pori super acetum, redit acetositas eius.

Belbinus dixit, quando accipis albumen oui & alumen, & linis cum eo pannum, & ipsum abluis cũ aqua salio siccatum, prohibet ignem comburere.

Dixit alius quando accipitur arsenicum rubeum & alumen, & teruntur & conficiuntur cum succo semper viuæ & felle thauri, & linit cum eo homo manus suas, deinde accipit ferrum ignitum, non comburit ipsum. Similiter si accipiatur ex magna & alumine lamenti & talo & aceto forti & altea, & contriueris in contritione bona, & linis cum ea manus, non lædit eas ignis.

Et dixerũt in Carabe, quando multum teris ipsum,

& suf-

& sufflas versus lampadem cum sufflatorio: inflammã-
tur ex eo ignis magnus, & ab eo nihil contractum cõ-
buritur. Et quando volueris vt qui sunt in pallatio, vi-
deantur nigri, Accipe de spuma maris & calcanio, &
permisce ea filis, deinde humecta cum ea licinium, &
illumina cum eo lampadem.

Quando vis vt qui sunt in palatio, videantur sine ca
pitibus. Accipe sulphur, citrinum cum oleo, & pone
ipsum in lampade, & illumina cum eo, & pone illud in
medio hominum, & videbis mirum.

Et iterum dixit Belbinus, qui posuerit portulacam
super lectum suum, non videbit somnium nec visionẽ
penitus.

Et Aristoteles dicit quòd equæ quando adorant fu
mum lampadis extinctæ, abortiunt & indignantur: &
similiter hoc accidit quibusdam mulieribus prægnan-
tibus.

Dixit Aristoteles, quod si quis ingeniatur camelum
coire cum matre sua, & ipse præsentit illud, ipse prose-
quitur eum donec interficit eum, & ingenietur equum
ascendere matrem suã, & præsentiat illud interficit se-
ipsum, & necat intendens ad hoc.

Et dixit Tabariensis, si accipiatur rafani & conficia-
tur. Et dicunt philosophi quòd si submergas muscas in
aqua videntur mortuæ, & si sepeliantur in cinere, resur
gunt iterum, & quando submergis Ambor moratur
& rotetur super ipsum acetum, viuificatur, & quando
sepelis scarabeum in rosis moritur, & si sepelis in ster-
core viuificatur.

Dixerunt & philosophi quòd quando pennæ aqui-
larum ponuntur cum pennis aliarum auium, combu-
runt illas & mortificant eas sicut ipse est vincens in vi-
ta sua omnes aues & dominans. Pennæ aquilarũ sunt
perniciosæ omnibus pennis, & dicũt philosophi quòd
si ponatur in aliquo loco pellis ouis cum pelle Adib,
corrodit & consumit, & qui induit pannum ex lana

D ouis

ouis quam comedit adib, non cessat ab eo pruritus, donec exuat. Et si acceperis pilum equæ, & extenderis ipsum super ostium domus, non ingreditur ostiũ illud cinifex donec super eo stat pilus. Et si suffumigas domum aut locum pulmone asini, mundas eum ab omni serpente & scorpione, & sciunt philosophi ex hoc quod valet contra venenum.

Tebariensis etiam dixit si lingua vppupæ suspendatur super parietem, obliuionem reddit eũ memorem & alienationes.

Et in libro Cleopatræ dicitur. Si mulier non delectatur cum viro suo. Accipe medullam lupi de pede sinistro, & porta eã, & nullũ diliget nisi te, & dicitur, quãdo accipitur coxa struthionis masculi sinistra, & bulitur cum oleo, deinde liniuntur cum eo origines pilorum nunquam renascuntur.

Dixit Architas, si accipiatur cor serpentis dum viuit, & suspendatur super patientem quartanam, eradicat eam. Et spolium serpentis quando stringitur super ancham mulieris, accelerat partum, sed cum parit ilico remoueatur.

Dentes omnium serpentum quando eradicas eos dum viuit serpens, & suspendantur super quartanariũ, tollunt ab eo quartanã, & si suspendatur serpens super dolentẽ dentem, prodest, & si serpens occurrit prægnãti, abortit, & si occurrit dum parit, accelerat partum.

Et dicunt si acceperis caninum dẽtem cocodrilli palato eius superiore sinistro, & suspendis eum supra febricitantem sanat, & non redibit ad ipsum febris. Et dixerunt quòd leo terretur ex gallo albo, & leo iterum timet ignem. Et qui vngitur cum seuo renum leonis, nõ timet ire inter bestias, & omnes bestiæ terrentur ex leone. Et qui linit corpus suum cum stercore leporis, terrentur ab eo lupi.

Et si teritur arsenicum citrinum & admiscetur lacti, & cadit super ipsum musca quæ non moriatur.

Si ac-

Si acceperis dextrnm pedem testudinis, & suspendis ipsum super dextrum pedem podagrici, confert ei. Similiter si sinistrũ sinistro. Et sic manus eius confert manui, & digitus digito. Et si accendatur ignis coram herniosо, ex viridibus lignis ficulnearum, crepitant testiculi eius.

Et in libro Hermetis, oculi vrsi ambo cumi ligantur in panno lini, super adiutorium sinistrum, remouent quartanam Et dicitur quod si lupus viderit hominem, & ipse non videt eum, stupescit homo & timet & raucescit. Et ideo si quis gerit oculum lupi, iuuat ad victoriam & ad audaciam, & debellationem & timorem aduersarij.

Et dicitur, quod si fiat annulus ex albis vngulis asini, qui induit ipsum epilenticus, non patitur epilẽtiam.

Et dixerunt, quãdo vis ne approximent muscæ domo, tunc pone condisim & oppium in albedine calcis, & inde albifica domum cum ea, tunc non ingredientur muscæ penitus.

Quando vis vt narret tibi mulier vel puella tua omnia quæ fecit, accipe cor colũbæ & caput ranæ, & exsicca vtrunque et tere, et pulueriza super pectus dormientis, et narrabit tibi omnia quæ fecit. Dum vero euigilauerit, exterge illud à pectore ne alleuetur.

Et dicunt quod si quis supponit adamantem capiti mulieris dormientis, manifestat si est adultera, quoniã si sic est, resilit territa de lecto, et si non, amplectitur virum suum cum grandi dilectione.

Et dicunt quod pellis asini quando suspenditur super pueros, prohibet eos terreri.

Dicit Architas, quod si accipiatur cerumen auris canis sinistræ, et suspendatur febricitantibus periodicè, cõfert multum maximè quartanæ.

Et dicũt philosophi quod aliqua species vel indiuiduũ quæ nunquã habuit ægritudinẽ, cõfert omni ægritudini, et cui nũquã affuerit dolor aliquis, succurrit et sanat

 homi-

hominem ab illo.

Et si suspenditur spuma maris super coxam mulieris sinistram accelerat, partum, & quando suffumigatur domus cum vngula muli, sinistra, non remanent in ea muscæ.

Et si suspenditur cor vppupæ, aut oculus, aut cerebrum supra se ad collum suum, confert obliuioni & subtiliat intellectum hominis.

Si mulier non potest concipere, accipe cornu ceruinum puluerizatũ, & misceatur cum felle vaccino, teneat mulier super se, coeat, & statim concipiet.

Seta de cauda equæ posita super ostio, non permittit intrare zanzalas.

Dens pulli vnius anni, positus in collo infantis, facit eius dentes prouocari sine dolore.

Dens equæ positus super caput furientis, statim liberat furiam.

Si mulier non potest concipere, detur ei nesciẽti lac iumenti, ea hora coeat, & statim concipiet.

Vnguis equi suffumigatus in domo, effugat mures. Idem fit & vngula muli.

Vt tota aqua calida exeat de caldario atramentũ. i. terra francisca cum pice proijce in aquam, & tota exibit. Vt ignis de aqua extraeat, testam oui accipe, & sulphur viuum tritum impone & calcem, & claude foramen, & mitte in aquam & incenditur.

Et dicitur quod si ponatur camphora super aquam, accenditur & comburitur in aqua.

Vt aues manibus comprehẽdas, accipe grana quæuis in fece vini, & in succo cicutæ valdè imbibita, & obijce ad aues, omnis auis quæ inde gustat inebriatur & perdit vires.

Si quæ mulier te ligauit maleficijs ad amorem suũ, & vis illud dissoluere, accipe camisiam suam, & per capicium eius minge foras, & per manicam eius dextrã, & non curabis de ea.

Vt mu-

Vt mulier cum aliquo adulterare non poſsit, incide de capillis eius, & puluerem illorum tibi ſuper feretrũ ſparge, ante tamen vnge feretrum cum melle, & mox coeas cum muliere: et cum volueris ſoluere, ex tuis capillis fac ſimiliter.

Et dicunt ſi aliquis vngatur lacte aſinæ, congregabuntur in eo omnes pulices domus.

Literas quæ non leguntur niſi de nocte Cum felle teſtudinis ſcribe aut lacte ſuccus, ſi ponatur ad ignem aut cum aqua vermis lucentis de ſero.

Si accipiantur multa albumina ouorum de gallina poſt menſem fiunt vitrum & dura vt lapis, & ex hoc tale fit topacius ſophyſticatus ſi prius cum croco vel terra rubea limatur.

Similiter ſpuma quæ inuenitur circa teſticulos cerui vel equi, vel aſini fatigati, admiſceatur cum vino, & illud vinum detur alicui potationi, & abhorrebit vinũ per menſem.

Et ſi habuerit plures anguillas in vaſe vini, & dimittantur in illo mari, ſi quis biberit ex illo abhorrebit vinum per annum, et forte ſemper.

Et dicitur quod ſi accipiatur funis aliqua cum qua ſuſpenditur fur vel ſuſpenſus eſt, & aliquantulum paleæ quam turbo venti in aëre ſuſpendit, et ponatur in olla et miſceatur cum alijs ollis, illa omnes alias frangit. ¶ Item accipe aliquantulũ prædictæ funis, pone in inſtrumento cum quo mittitur panis in furno, quando ille qui mittere debet in furno mittet, non poterit immittere, ſed extra exiliet.

Vt homines videantur ſine capitibus, accipe ſpoliũ ſerpentis & auripigmentum & picem græcam reuponticum, et cæram nouarum apum et ſanguinem aſini, et tere omnia et mitte in rudi olla plena de aqua, et facias bulire ad lentum ignem et poſtea dimitte frigeſcere, facias cæreũ, et omnis qui illuminabitur eo, videbitur ſine capite.

Vt homines videantur habere quorumlibet animalium capita, accipe ſulphur viuū et litargirium, et iſtis ſimul puluerizatis ſparge in lampade oleo plena, habeantq́ candelam de cæra virginea quæ permixta ſit cum fece illius animalis, cuius caput vis vt videatur habere tenens candelam accenſam de lampadis igne, et da bibere vinum cum valdimonia, et illi qui inde potabunt, videbunt ſe habere caput animalis.

Vt homines videantur habere vultum canis, accipe adipem de aure canis, vnge ex eo parum de bombicino nouo, pone in lāpade noua de v ridi vitro, et pone lucenrnam inter homines, et cernunt vultum canis.

Vt homines videantur habere tria capita, accipe de pilis aſini mortui, et fac funiculum, et ſicca, et ſume medullam de oſſe principalis dextri humeri, et miſce cum virga virginea, et inline funiculum et pone ſuper liminaria domus, ingredientes domum, capita tria habere videbuntur, et qui in domo ſunt, intrantibus aſini videbuntur.

Si vis vt caput hominis caput aſini videatur, tolle de tegimine aſelli, et vnge hominem in capite.

Si vt pullus aut res alia ſaltat in diſco, accipe argentum viuum et puluerem calamiæ, et mitte in ampullā vitream ſigillatam, et illam pone intra rem, calidā, quia cum ſit argentum viuum calidum mouet ſe et facit eā ſaltare.

Si vis videre quod alij nequeunt, accipe fel de maſculo catto, et adipem gallinæ omnino albæ, et admiſce ſimul, et oculos tuos inunge, et videtur.

Si vis intelligere voces auium, aſſocia tecum duos ſocios in quinto calendas Nouēbris, et vade in quoddam nemus cum canibus, quaſi ad venandum, et illam beſtiam quam primo inneneris, defer tecum ad domū et præpara cum corde vulpis, et ſtatim intelliges vocē auium vel beſtiarum. Et ſi vis vt aliquis ſimiliter intelligat, oſculare eum, et intelliget.

Si vis

Si vis ſoluere vincula, vade in ſyluã, et [illegible]
picá nidum habuerit cum pullis, et quando ibi eris, aſcende arborem, et foramen eius circumliga quocunque vis, quia cum vidit te, vadet pro quadam herba, quam ponit ad ligaturam, et ſtatim rumpitur, et cadit herba illa in terram ſuper pannum quem debes poſuiſſe ſub arbore. Et tu ſis præſens et accipe.

In nido vppupæ eſt quidam lapis qui eſt diuerſorũ colorum, defer tecum ipſum, et eris inuiſibilis.

Vt homo ſemper eunuchus ſit, accipe ex vermiculo qui in æſtate lucet, et da ei bibere

Vt mulier confiteatur quæ fecerit, ranam aquálem comprehende viuam et tolle eius linguam et remitte illam in aquam, et pone illam linguam ſuper partem cordis fœminæ dormientis, quæ cum intterrogatur vera dicet

Si vis aliquem terreri in ſomno, capiti eius ſuppone pellem ſimiæ.

Si vis capere talpam, pone in foramine eius cepe vel porum aut oleum, et ſtatim egredietur ſine viribus.

Serpens non accedit ad alleum, nec canis guſtat aliquid tinctum cum alleo, et ſi fameat.

Suffumigatio quã cum cæteris videbuntur omnes in forma elephantũ qui ſunt iu domo, et equorũ magnorum, accipe ſpeciem quæ dicitur Alchacengi, et cõtere, et cõfice ipſam cũ aliquantulo pinguedinis delphini, et fac ex eo grana ſicut citri. Deinde fumiga ex eis ſuper ignem ſtercoris vaccæ quæ mulgetur. Et non ſit in domo locus, ex quo egrediatur fumus, niſi porta: et ſit lar ſub terra deintus. Nam omnes qui ſunt in mãſione, videbũtur quaſi ipſi ſint homines magni in formis equorum et elephantum, et eſt mirabile valdè.

Suffumigatio alia quam cum facis, vides foris virides et multiformes, et mirabilia infinita, quæ præ multitudine nõ diſcernuntur. Accipe Timar. i. vermiliũ, &

 lapi-

lapidem Lazuli et pulegium montanum, et puluerisa totum, & cribilla illud, & confice illud cum pinguedine delphini vel equi, vel elephantis, fac grana in modum ciceris, & ſicca in vmbra, ſuffumiga in eo quando voſueris, & fiet quod dictum eſt.

Suffumigatio ad videndum in ſomno quod futurũ eſt de bono & malo, Accipe ſanguinem aſini congelatum, & lupi cerini pinguedinem, & ſtoracem, aggrega totum ponderibus æqualibus & conficiantur, & fiant grana & ſuffumigetur cum eis domus. Tu enim videbis in ſomno tuo qui narrabit tibi omnia.

Modus faciendi licinium, quod quando accendens videbis homines in quacunque forma volueris. Accipe oculos bubonis, & oculos piſcis quam dicitur affures, & oculos piſcis qui dicitur Libinitis, & fel luporũ. Contrita ergo ea manibus commiſcendo, & pone ea in vaſe vitreo. Cum ergo vis operari eum, accipe adipem cuiuſcunque vis beſtiæ quod fiat hoc in forma eius, liquefac eam, & permiſce eam illa medicina, & inunge cum eo licinium quodcunque vis. Deinde accende ipſum in medio ædis, videbuntur enim homines in forma illius beſtiæ, cuius pinguedinem accepiſti.

Licinium aliud vt homines appareant in forma angelorum. Accipe oculos piſcis, & oculos filios, id eſt, frangentis oſſa, & contrita eos manibus molleando, & pone eos in vaſe vitreo ſeptem diebus. Deinde pone in eis aliquid de oleo, & illumina cum eo in lampade viridi, & pone ipſum coram hominibus qui ſunt in æde, ipſi enim videbũt ſe in forma angelorũ ex igne accẽſo.

Licinium aliud faciens apparere homines nigrarũ facierum, accipe lampadẽ nigram, & funde ſuper ipſam oleum ſambucinum vel argentum viuum, & funde in illo oleo vel argento viuo, ex ſanguine Flebotomantiũ, & pone in illo ſanguine Sambucinũ vel argentũ viuũ.

Aliud fit licinium ex pannis mortui, aut ex pannis nigris & accende in medio ædis. Nam tu videbis mirabilia cum

ßia cũ hominibus, quando videbunt ſe ad inuicẽ cum illis formis.

Lampas mirabilis, in qua apparet res quãtitatis terribilis, habens in manu virgam, & territat hominem. Accipe ranam viridem, & decolla eum ſuper pannum exequiarum viridem, madefac ipſum cum oleo. Sambucino, & pone ipſum licinium, & illumina cum eo in lampade viridi. Nam tu videbis nigrum hominem ſtã tem inter cuius manus erit lampas & mirabile.

Lampas quã cum aliquis tenet manu, non videt aliquos eorũ qui ſunt ibi, & qui fuit poſt ipſum, videbit tantũ. Accipe piſcẽ qui vocatur delphinus, deinde accipe pannũ lini aut funeris, & ſparge ſuper ipſum aliquid extra zimar. Deinde funde ſuper illud ex illa pinguedine liquefacta, deinde ſtringe manũ ſuper ipſum, & inuolue pannum, & fac ex eo licinium. Deinde accende ipſum in lampade æris viridis, & fiet quod tibi dixi.

Lãpas alia faciẽs apparere homines in forma fœda & terreri inuicẽ homines, & faciunt ipſum fingẽtes dæmonem horribilẽ. Accipe pilos ex cauda alicuius nigerrimi canis in quo nulla ſit albedo, deinde accipe aliquid ex pinguedine eiuſdem canis, & liquefac hanc pinguedinẽ in aliquo vaſe, Deinde accipe pannũ exequiarũ, & fac deinde liciniũ, deinde line ipſum cũ eo quod feciſti, & illumina ipſum in lãpade viridi cũ oleo ſambucino, & accẽde ipſum in domo, & nõ ſit tibi liciniũ præter ipſum, & videbis mirabile. ¶Liciniũ pulchrum, vt domus videatur tota plena ſerpentũ & imaginum, donec liciniũ permanet accenſum, accipe pinguedinẽ ſerpentis nigri, & ſpoliũ ſerpentis nigri, & pannum exequiarum, & fac liciniũ ex illo panno, deinde line ipſum cũ illa pinguedine, & pone ſpoliũ ſerpẽtis in cõcauitate eius, & illumina cũ oleo ſambucino, & lampade viridi aut nigra. Aliud licinium quod quando eſt accẽſum & infunditur ipſum aqua inualeſcit, & quando oleum extinguitur, accipe calcem quam non inuenit aqua, &

permit-

permitte eam cum æquali pondere sibi ex cæra & me dietatis eius ex oleo balsami & napta citrina cũ æquali sibi ex sulphure, et fac liciniũ ex ea & rora super aquã, & accendetur, & rora super ipsum oleũ & extinguetur.

Licinum aliud, quod cum accenditur, omnia videntur alba & argentea, accipe lacertam & abscinde caudã eius & accipe quod exit: quia est simile argenti viui. Deinde accipe licinium & madefac cum eo, & pone ipsum in lampade noua & accende, domus eius videbitur splendida & alba vel deargẽtata. Operatio lãpadis est mirabilis, quã si quis tenuerit, non cessat pedere donec dimiserit eã. Accipe sanguinem testudinis, exsicca ipsum in panno lini, & fac ex ipso licinium, & illumina ipsum in lampade, da ipsum cuiuis, & dic illumina, nã ipse non cessabit pedere donec dimiserit illud, & est mirabile

Lampas quæ cum accenditur in loco ranarum nulla sonat, sed omnes silent donec fuerit accensa. Accipe pinguedinem cocodrilli, & confice ipsam cum cæra albificata in sole, & fac ex eo licinium, et illumina cum eo in loco vbi sunt ranæ, & cum viderint istud statim tacebunt. Lampas alia cum accenditur vident seinuicem astantes sicut imagines & lapides, accipe zimar & tere benè & accipe pannum funeris, & madefac ipsum cum pinguedine piscis aut cum oleo sisamino puro, pone ipsum in lampade viridi, & pone super ipsum ex illo medicamine contrito rem paruam, & fit mirabile. Licinium quod cum accẽditur non cessant saltare, & gaudere & insanire gaudio, & maxime mulieres, Accipe sanguinem leporis, & sanguinem cuiusdam auis quæ dicitur Solon, & assimilatur turturi, & æquale medietatis eius sanguine turturis maris. Infunde ergo in eũ liciniũ, & illumina cũ eo in medio domus in qua sunt cantatrices & puellæ, est mirabile probatum. Si vis facere quod in strata hominis appareant pediculi scatturientes vt non possit homo dormire, tũc proijce in le-

ĉto

cto eius pondus vnciæ vnius vel mediæ alcakengi, & si acceperis pilos asturis, fiet inde licinium quod quando accenditur, vidēt seinuicem omnes infirmos ex vehementia infirmitatis et extenuationis.

Accipe locustam citrinam & exsicca ipsam & tere & pone in pāno exequiarū, & incēde ipsum oleo sambucino in quocunq; loco fueris, erit q tibi dixi, & mrabile.

Quando vis vt videaris totus ignitus à capite vsque ad pedes, & non lædaris: accipe maluauiscū album cōfice cum albumine ouorum, deinde line cum eo corpus tuum, & dimitte donec exsiccetur, & deinde line te cum alumine, & postea pulueriza super illud, sulphur subtile, inflammatur enim ignis in eo, & non lædit, & si facis super palmam, poteris tenere ignem sine læsione.

Si vis vt res proijciatur in ignem, & non comburatur, accipe gluten piscis partem vnā & aluminis æquiuale illi, permisceatur totum, & fundatur super ipsum acetum vini, & conficiatur cum eo quicquid vis, proijce in ignem, line cum hoc linimento, non comburitur.

Si vis facere contrarium scilicet imaginem aliquam hominis aut alterius, & quando ponitur in aqua, accēditur, & si extraxeris eam extinguetur. Accipe calcem non extinctam, & permisce eam cum aliquantulo cæræ & oleo sisami & napta.i.terra alba et sulphure, & fac ex illo imaginem, nam quando tu roborabis aqua, accendetur ignis.

Si vis facere vt quando aperis manus tuas super lāpadē, extinguatur lumen, & quando claudis eas super eam accenditur, & non cessat illud facere: accipe speciē quæ dicitur spuma inde tere eam, & deinde confice eam cum aqua camphoræ, & line cum ea manus tuas, deinde aperi eas in facie lampadis, delebitur lumen eius, & claude, & reaccenditur. Si vis videre rem submersam, & profundam in nocte, & non occultetur tibi plusquam in die, & legis libros de nocte nigra. Vnge faciem tuam cum sanguine vespertilionis, & erit quod dico.

dico. Si vis albificare aliquid, suffumiga illud sulphure.

Si vis vt arbor citri proijciat omnes fructus & cadãt accipe quinque partes sulphuris citrini, & quinque nigri, & duo albi, & finabrium, tere omnia & permisce & suffumiga, & cadet omnes fructus, & fortè sic est in alijs arboribus. Si vis statim interficere serpentem, accipe ex Aristologia rotunda quantũ vis, & tere illã benè, & accipe ranã syluestrẽ vel campestrem, & contere ipsam & cõmisce eam cum Aristologia, & pone cũ eo aliquid ex incausto, & scribe cũ eo in carta aut aliquid quod plus amas, & proijce ad serpentes. Si vis portare in manu tua ignem, vt non offendat, accipe calcem dissolutã cum aqua fabarum calida & aliquantulũ magrenculis, & aliquantulũ maluauesci & permisce illud cum eo benè. Deinde line cum eo palmã tuã & fac siccari, pone in ea ignem, & nõ nocebit. Dicunt philosophi calx tale non comburit in igne, & glutẽ piscis saluat ab igne, & alumen in amœnum, & sanguis salamãdræ, et fuligo furni vel lebetis, quãdo igitur ex istis omnibus aut quibusdam fit linimentum, non offendit ignis. Albumẽ oui et mauauiscum habent iuuamentũ in hoc. Si vis vt tota domus appareat plena serpentibus. Accipe de pinguedine serpentis, et parum salis in ea pone et accipe pannũ exequiarum, et incide ipsum in quatuor frusta, & deinde pinguedinẽ in frusta, et pone ipsam in omni panno, si sic facias quatuor licinia, & accende ea in quatuor angulis domus cum oleo sambucino, et in lampade noua, et fiet quod dixi. Liciniũ quod cum accenditur in domo, videbis res volantes virides vt passeres et aues, accipe pannum exequiarũ recentem, et pone in eo cerebrum auis et pennas caudæ eius, et inuoluẽdo fac ex eis licinium: et pone ipsum in lampade noua viridi, accende ipsam in domo cum oleo oliuæ, et quæ res erunt in domo, fient virides valdè, et videbitur quasi volent aues virides et nigræ. Vt domus videatur tota viridis et plena serpẽtibus et ima

ginibus

ginibus timorosis: accipe cutem serpentis, et sanguinē alterius serpentis masculi, et adipem alterius serpentis, et aggrega illa tria, et pone ea in panno exequiarum, et accende ipsum in lucerna noua. Si vis facere candelam vel licinium quæ cum accēditur, agitatur et ambulat, accipe cutē lupi et cutē canis et fac ex vtrisq; licinium, et accēde ipsum cū oleo oliuę, et statim mouebitur.

Quando vis accendere lucernam ex qua valdè timet, qui videt eam, accipe pannum lini nouum albū, et fac ex eo licinium, et pone in concauitate eius cutē serpentis, et salem grossum, et sacia ipsum oleo oliuæ, et da cui vis, statim cum accenderit ipsum, trepidabit, et timebit valdè.

Dicunt philosophi quòd sinciput est prima pars capitis, et ex sincipite hominis parum post mortem generatur vermis, cumq; præteriunt ei dies vij. vermes illi fiunt muscæ, et post. xiiij. dies sicut dracones magni, quorum vnus si momorderit hominem, morietur statim, quod si tu acceperis ex ea, et coxeris illud cū oleo, et feceris eo candelam in lucernam æris cum licinio ex panno exequiarum, videbis ex eo rem magnam et formas quæ narrari non possunt cum timore forti.

Experimentum mirabile quod facit homines ire in ignem sine læsione, vel portare ignem vel ferrum ignitum sine læsione in manu. Recipe succum bismalue et albumen oui, et semen psilij & calcem, et pulueriza et confice cum illo albumine oui succum raffani commisce, ex hac confectione illinias corpus tuum vel manū, et dimitte siccari, et postea iterum illinias, et post hoc potes audacter sustinere ignem sine nocumento.

Si autem velis vt videatur ardere istud linitū, asperge de sulphure viuo bene puluerizato, et videbitur cōburi cum accendetur sulphur, et nihil ei nocebit, si flammā candelæ quam quis tenet in manu colophinam vel picem græcam insufflaueris subtilissimè tritam, mirabiliter auget ignem et vsque ad domum porrigit flammā.

Vt

Vt ignem illæſus portare poſsis cum aqua fabarum ca lida calx diſſoluatur, & modicum terræ rubeæ de Miſi na, poſtea parum maluaueſci adijcias, quibus in ſimul coniunctis vel commixtis palmam illinias, et deſiccari permittas, & ſic ignem quēlibet illęſus portare poteris.

Aquam ardentem ſic facias. Recipe vinum nigrum, ſpiſſum, potens et vetus, et in vna quarta ipſius diſtem perabis viuæ calcis ſulphuris viui ſubtiliſsimè pulueri zati tatari de bono vino & ſalis communis albi groſsi poſtea pones in cucurbita benè lutata, et deſuper poſi- to alembico diſtillabis aquam ardentem quam ſeruare debes in vaſe vitreo.

Ignem græcum ſic facias. Recipe ſulphur viuum tar tarum, ſacrocollam, picollam, ſal coctum, petroleum & oleum commune, fac bulire benè, & ſi quid imponitur in eo accenditur ſiue lignum ſiue ferrum, & non extin guitur niſi vrina, aceto vel arena. Si vis facere quod ceſſet omne mirabile, reſpice alias cauſas illam agen- tem ſufficiens, etiam patientem, quoniam ſi vtrunque reſpicis non miraberis, quia videbis tantam aptitudinē eſſe in vna ſufficientia alterius quòd non facit admira- ri: quādo enim vides quod aqua frigida accendit ignē, et non extinguit ipſum, ſi tu reſpiceres cauſam agen- tē mirareris ſemper, quia eſſet efficiens conueniens ad hoc, ſed quando tu reſpicis materiam illius effectus, vt puta quia eſt calx & ſulphur quòd eſt valdè inflamma- bile, ita quòd minimum agens inflammat ipſum, tu vi des quod nihil eſt mirabile.

Similiter quando res aliqua ſi comburitur igne mi- rabile eſt quando vna de cauſis inſpicitur ſola. Sed quā do inſpicitur natura patientis, aut debilitas agentis, ni- hil mirum. Maxima ergo radix experimentorum natu ralium eſt in hoc, ſcilicet vt eligant materiam paratiſsi- mam ad aliquid, & hoc debile agens aut fortiſsimum, & materiam valdè indiſpoſitam, & faciunt ſimiliter ho mines aſpicere, ad illam cauſam quæ nō videtur poſſe

illud

illud facere, & de illa nihil dicunt. Et tu nota istud, quod secundum istum modum incidit multitudo experimentorum multorum mirabilium, et de hoc narrabo tibi quædam istorum, vt confirmeris in virtute prædicta, et scias etiam excogitare ingenia experimentorum.

Si vis facere carbunculum vel rem lucentem in nocte, recipe nocticulas lucentes quam plurimas, et ipsas contritas pone in ampulla vitrea, et claude in fimo equino calido sepelias et dimitte morari per.xv.dies, postea distillabis ex eis aquam per alembicum, quã repone in vase de cristallo aut vitro. Tantam enim præstat claritatem, quòd in loco obscuro quilibet potest legere et scribere. Quidam faciunt aquam hanc ex felle testudinis, felle mustelæ, felle furonis et canis aquatici, sepeliunt in fimo, et distillant ex eis aquam.

Aquam ardentem sic facias. Recipe serpentinam quam distillabis per alembicum, velut aqua ardẽs exhibet. Etiam misce vino, aut cuiuis, et accenditur si appropinquas ei candelam.

Ignem volantem sic fac. Accipe liberam vnam sulphuris, libras duas carbonum salicis, libras sex salis petrosi, quæ tria subtilissimè terantur in lapide marmorei. Postea aliquid poteris ad libitũ in tunica de papiro volanti, vel tonitruum faciente ponatur.

Tunica ad volandum debet esse longa, gracilis, puluere illo optimo plena, Ad faciendnm verò tonitruũ, breuis, grossa, et semiplena.

¶Finis Alberti Magni, de naturæ secretis.

ANTVERPIÆ,
Apud Ioannem Gymnicum.
An. 1555.